

**POROČILO O PRENEHANJU
FACTOR BANKE IN PROBANKE**

maj 2016

Kazalo:

Povzetek	1
1 Predhodni ukrepi in odločitev o izrednih ukrepih	4
1.1 Stopnjevanje ukrepov Banke Slovenije	4
1.2 Ocena ogroženosti finančnega sistema	6
1.3 Razlogi za izredni ukrep	7
2 Izredna uprava	9
2.1 Odločba o izredni upravi	9
2.2 Sestava izrednih uprav in podaljševanje Odločb o izredni upravi	9
2.3 Navodila izrednima upravama	10
3 Neposredno posojilo v skrajni sili (ELA)	11
4 Načrt prestrukturiranja	15
4.1 Zaveze EK	19
5 Izredni ukrep	20
5.1 Prenehanje kvalificiranih obveznosti	20
5.2 Dokapitalizacija	21
6 Nadzor nad likvidnostjo bank	22
7 Izredni pregledi Banke Slovenije po imenovanju izrednih uprav	22
7.1 Pregled namenske porabe ELA	22
7.2 Pregled poslovanja na področju delovanja nadzornega sveta in uprave Factor banke	23
8 Predčasno poplačilo obveznosti	24
8.1 Predčasno poplačilo zajamčenih vlog	25
8.2 Predčasno poplačilo preostalih obveznosti, razen SID in MF	25
9 EK DG-COMP	27
10 Sprememba načina predčasnega prenehanja	27
10.1 Projekt AMC/SPV	28
11 Prenehanje dovoljenja za opravljanje bančnih storitev	30
11.1 Obveščanje ECB in EBA	33
12 Pripojitev k DUTB	33
12.1 Prenos premoženja in obveznosti	35
12.2 Prenos zaposlenih	37
13 Analiza uspešnosti poslovanja oziroma uspešnost realizacije plana	37
14 Upravičenost izrečenih ukrepov	39

Povzetek

Banka Slovenije je v postopku nadzora nad Factor banko in Probanko septembra 2013 ugotovila, da z do tedaj izdanimi ukrepi na podlagi Zakona o bančništvu (ZBan-1) ni bilo več mogoče izboljšati likvidnostnega položaja bank in doseči njune dolgoročne kapitalske ustreznosti. Upravi bank namreč nista zmogli izvesti zahtevanih ukrepov Banke Slovenije, s tem pa se je položaj obeh bank poslabšal, ogroženo je bilo celo tekoče plačevanje obveznosti.

Zaradi preprečitve negativnih učinkov na stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, preprečitve posledic stečaja obeh bank in zaradi zavarovanja vlog vseh navadnih upnikov v celotnem bančnem sistemu je Ministrstvo za finance na pobudo Banke Slovenije in na osnovi sklepa Vlade z dne 6. 9. 2013, v obeh bankah izvedlo ukrepe državne pomoči v skladu z Zakonom o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB) in Začasnim mnenjem Evropske komisije (EK) z dne 6. 9. 2013 v skladu s pravili EU glede državnih pomoči. Istega dne sta bili imenovani izredni upravi¹, kar je bil pogoj za prestrukturiranje banke s postopnim prenehanjem poslovanja (ob državnih pomoči). Pooblastila in pristojnosti skupščine in nadzornega sveta je prevzela Banka Slovenije, ki je tako pridobila večje in neposredne pristojnosti v zvezi z nadzorom in usmerjanjem vsakodnevnega poslovanja obeh bank. Hitro odzivanje in poostren nadzor sta bila potrebna tudi pri koordinaciji pomoči po ZUKSB in morebitne likvidnostne pomoči Banke Slovenije.

Glede na stanje v obeh bankah je Banka Slovenije izrednima upravama naložila, da v prvi vrsti izdelata in predložita revidirano poročilo o finančnem stanju bank in predlog ukrepov za postopno prenehanje bank **z minimalnimi stroški prenehanja za proračun Republike Slovenije**. Ta predlog je moral med drugim vključevati ukrepe za dokapitalizacijo bank na podlagi ZUKSB v obsegu, ki bi bil potreben za postopno prenehanje poslovanja bank, vključevati je moral tudi revizijo vrednotenja in skrbni pregled za namene dokapitalizacije. S tem je Banka Slovenije opredelila mandat izrednih uprav v prvi fazi. Šele ugotovitve na podlagi obravnavanega poročila so bile namreč temelj za nadaljnja navodila in ukrepe Banke Slovenije.

Izredni upravi obeh bank sta pripravili načrta prestrukturiranja, ki sta predvidevala zaključek procesa prestrukturiranja banke do konca leta 2016².

Ocena vrednosti sredstev bank po stanju na dan 6. 9. 2013 (Probanka) oziroma 30. 9. 2013 (Factor banka), ki sta ju izdelali izredni upravi bank in ki ju je potrdil neodvisni revizor, je pokazala, da banki na omenjena datuma izkazujeta **negativni kapital, in sicer Probanka v višini 214,163 mio EUR in Factor banka v višini 283,347 mio EUR. To je pomenilo, da premoženje bank ni zadoščalo za poplačilo vseh terjatev upnikov bank**. S tem banki tudi nista zagotavljali minimalnega kapitala, ki je bil potreben za uresničitev Načrtov prestrukturiranja obeh bank.

Da bi bili poplačani vsi navadni upniki Factor banke in Probanke, kar je pripomoglo k ohranitvi zaupanja v stabilno delovanje celega bančnega sistema, je Banka Slovenije na podlagi odobrenega poročstva iz sklepa Vlade Republike Slovenije z dne 6. 9. 2013 bankama omogočila črpanje posojila v skrajni sili ELA (ELA, iz angl. Emergency Liquidity Assistance). Zagotovitev likvidnosti s tem posojilom je bila potrebna zaradi časovne neusklajenosti prilivov in odlivov bank ter zaradi negotovosti pri unovčevanju aktive in le s tem posojilom sta lahko banki ustrezno poplačevali obveznosti do upnikov. Posojilo v skrajni sili ELA je bilo vrnjeno v juniju 2014 na podlagi unovčitve poročstva RS. Ta dolg sta banki državi redno odplačevali v mesečnih obrokih od druge polovice leta 2014 naprej, preostanek posojila pa se je v februarju 2016 s pripojitvijo prenesel na Družbo za upravljanje terjatev bank d. d. (DUTB).

¹ Banka Slovenije je odločbi o izredni upravi izdala na podlagi prvega odstavka 217. člena in prvega odstavka 253. člena ZBan-1 dne 6. 9. 2013.

² Enako sta do konca leta 2016 zaključek procesa predvidevali odločbi Evropske komisije o dovolitvi državne pomoči. ZBan-1 je omogočal največ triletni mandat izredne uprave, zato je bil skrajni rok za zaključek procesa postopnega prenehanja obeh bank dejansko 6. 9. 2016.

Pogoj za odobritev posojila v skrajni sili ELA je bila solventnost obeh bank, ki je bila med drugim zagotovljena z izrednimi ukrepi v decembru 2013 (dokapitalizacija bank).

Za obe banki je bil že septembra 2013 ugotovljen, kot navedeno, negativni kapital in v izdanih odločbah o izrednih ukrepih v decembru 2013 je Banka Slovenije upoštevala negativni kapital, ugotovljen v revidiranih otvoritvenih bilancah. Republika Slovenija je banki decembra tako dokapitalizirala v skupni višini 445 mio EUR – Factor banko z 269 mio EUR in Probanko s 176 mio EUR. **To (445 mio EUR) je bil minimalno potreben znesek za zagotovitev solventnosti in možnosti črpanja ELA in je bil 76 mio EUR pod največjim dovoljenim zneskom dokapitalizacije, ki ga je za banki potrdila Evropska komisija v odločbi o državni pomoči (za Factor banko v višini 285 mio EUR in Probanko v višini 236 mio EUR).** Ministrstvo za finance je vztrajalo pri dokapitalizaciji le do najnižjega zneska, v tistem trenutku potrebnega za zagotovitev možnosti črpanja ELA. Tako je za obe banki "ostalo neizkoriščenih" 76 mio EUR sredstev predvidenih kot potencialno potrebnih za podporo zaključku procesa nadzorovanega prenehanja in ta sredstva do prenehanja bank februarja 2016 niso bila koriščena.

Banki sta v mandata izrednih uprav pomembno zmanjšali bilančno vsoto, zmanjšali kredite nebančnemu sektorju, izplačali vloge nebančnemu sektorju, izplačali vloge bank ter izplačali obveznosti iz naslova izdanih obveznic. Zmanjšali sta obseg in kompleksnost poslovanja ter zaradi tega tudi zmanjšali število zaposlenih in poslovnih enot, kar je v skladu z Načrtoma.

Ker se je leta 2015 hitrost unovčevanja premoženja začela upočasnjevati in ker sta izredni upravi že izvedli velik del postopkov v zvezi s postopnim prenehanjem in s tem zmanjšali obseg in kompleksnost poslovanja, hkrati pa sta sprožili tudi druge postopke za zavarovanje interesov banke (vključno z ovadbami in tožbami), sta banki začeli s postopki za predčasno prenehanje poslovanja. Tako je Vlada RS v imenu edinega lastnika obeh bank (in DUTB) v novembru 2015 sprejela sklep, da se banki po prenehanju dovoljenja za opravljanje bančnih storitev pripojita k DUTB z obračunskim datumom pripojitve 1. 1. 2016 in zaključkom pripojitve najkasneje do konca februarja 2016.

Pred potrditvijo, da bosta banki prenehali s pripojitvijo k DUTB, so bile predvidene tudi druge možnosti v procesu prenehanja bank. Banka Slovenije je tako julija 2015 na podlagi preučitve vseh okoliščin za Probanko kot najbolj optimalen način prenehanja podprla načrt, da se del premoženja izčleni na novoustanovljeno družbo za upravljanje premoženja (AMC), ki bi bila platforma za upravljanje slabih terjatev, nedonosna posojila bi se prenesla na novo namensko družbo za prestrukturiranje (SPV), na DUTB pa bi bil prenesen le preostanek banke. Projekt ustanovitve dveh novih družb (AMC/SPV) je bil mišljen kot rešitev za zniževanje nedonosnih terjatev v slovenskem bančnem sistemu s ciljem zagotoviti večjo učinkovitost prestrukturiranja zlasti dolga v segmentu malih in srednjih podjetij. O prenehanju bank je sicer na koncu odločil lastnik in Vlada RS je, kot navedeno, sprejela sklep o pripojitvi k DUTB.

Pred prenehanjem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev sta morali banki najprej poplačati vloge oziroma obveznosti do navadnih upnikov. Predčasno poplačilo obveznosti, ki je bilo omogočeno šele z uveljavitvijo ZBan-2 v maju 2015 in dveh navodil o predčasnem poplačilu Banke Slovenije, sta banki v pretežni meri izvedli do konca leta 2015. Dovoljenje za opravljanje bančnih storitev je bankama prenehalo z vročitvijo Odločbe o prenehanju izredne uprave 10. 2. 2016, ko je tudi potekel mandat izrednima upravama. Pripojitev k DUTB pa je bila z vpisom v sodni register izvedena dne 19. 2. 2016, s čimer sta banki tudi prenehali.

V poročilu so v nadaljevanju podrobneje predstavljene posamezne faze postopka.

Banka Slovenije ugotavlja, da je bila izredna uprava v obeh bankah, tudi v delu mandata glede predčasnega prenehanja poslovanja obeh bank, uspešna. Poplačani so bili navadni upniki, v času poslovanja obeh bank v obdobju izredne uprave dodatne dokapitalizacije, čeprav odobrene s strani

Evropske komisije v dodatni skupni višini 76 mio EUR, niso bile izvedene. Zaradi predčasnega poplčila obveznosti so stroški financiranja bili (in bodo) nižji, dolg do Ministrstva za finance (MF) pa bo po predvidevanjih poplačan v okviru DUTB, ki ima več časa za unovčitev premoženja bank in je specializiran za upravljanje nedonosnega premoženja. Zaradi navedenih razlogov **Banka Slovenije predvideva, da bo končni strošek prenehanja obeh bank za proračun Republike Slovenije enak višini izvedene dokapitalizacije v decembru 2013, to je 445 mio EUR, kar je na spodnji meji takrat predvidenega scenarija in bistveno nižje od ocenjenega stroška, če bi bil nad bankama uveden stečajni postopek.**

1 Predhodni ukrepi in odločitve o izrednih ukrepih

Banka Slovenije je v začetku septembra 2013 v zvezi s Factor banko in Probanko ugotovila, da je podano povečano tveganje in, da **banki nista izpolnili predhodnih zahtev** iz izrečenih dodatnih ukrepov Banke Slovenije (gre za ukrepe za povečanje likvidnosti in kapitala). Banka Slovenije je ugotovila, da **ni verjetno, da bi lahko banki z drugimi ukrepi Banke Slovenije v ustreznem roku zagotovili kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost ter ustrezen likvidnostni položaj za nadaljnje poslovanje**. Kljub stopnjevanju ukrepov za stabilizacijo obeh bank v letih 2011-2013, obstoječi **lastniki niso zagotovili potrebnega kapitala** v ustreznem roku, s katerim bi preprečili nadaljnje poslabševanje poslovanja obeh bank in v končni fazi njun stečaj. Banki nista uspeli stabilizirati poslovanja niti z drugimi ukrepi prestrukturiranja.

1.1 Stopnjevanje ukrepov Banke Slovenije

Factor banka

Konec maja 2013 je Banka Slovenije z Odredbo o izvršitvi dodatnih ukrepov za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji z dne 27. 5. 2013 od banke zahtevala **zagotovitev ustrezne likvidnosti**. Dobra dva meseca kasneje, zlasti pa v drugi polovici avgusta 2013, je Banka Slovenije ugotovila, da se banka - kljub izdelanemu podrobnemu načrtu ukrepov - sooča s povečanim obsegom odlivov depozitov, ob sočasnem majhnem obsegu unovčevanja danih kreditov. V tem času so se v medijih pojavljala ugibanja o težavah banke; sama uprava banke je 9. avgusta 2013 na portalu Ljubljanske borze Seonet objavila³, da negativni zapisi v medijih povzročajo »razumljivo skrb pri deponentih«, a da so vsi depoziti pri banki, ki izpolnjujejo kriterije, predmet sheme zajamčenih vlog. **Likvidnostne težave je zaznala tudi banka sama**, saj je Banko Slovenije **dne 22. 8. 2013 obvestila** o povečanem odlivu depozitov ter o **potencialni nezmožnosti poplačila vseh obveznosti**. Poslabšanje likvidnostnih razmer banke je nakazovalo tudi gibanje količnikov likvidnosti - banka 27. 8. 2013 **ni več dosegala zahtev Banke Slovenije glede višine količnika likvidnosti**. Na podlagi dnevnih likvidnostnih poročil banke je Banka Slovenije ugotovila, da likvidnostne rezerve banke na dan 2. 9. 2013 znašajo le 16,4 mio EUR, **potencialna nelikvidnost** pa je bila, glede na načrt denarnih tokov banke ter ob nadaljevanju trenda povečanega odliva depozitov (samo v avgustu 2013 se je obseg depozitov zmanjšal za 10,5 mio EUR), **pričakovana dne 5. 9. 2013** v višini 8,9 mio EUR.

Z isto Odredbo iz maja 2013, navedeno v prejšnjem odstavku, je Banka Slovenije od banke zahtevala **izboljšanje kapitalske ustreznosti**. Banka Slovenije je namreč pri pregledu banke v začetku leta 2013 ugotovila, da banka **ne razpolaga z ustreznim kapitalom** glede na obseg in vrste storitev, ki jih je opravljala, ter tveganja, ki jim je bila **izpostavljena pri opravljanju teh storitev: na dan 28. 2. 2013 je znašal količnik** navadnega lastniškega temeljnega kapitala **CET 1 (iz angl. Common Equity Tier 1)** banke 7,88% in količnik kapitalske ustreznosti 9,29%, zahtevana količnika (ICAAP – SREP⁴ zahteva) pa sta znašala 9,1% oz. 11,4%. Banka Slovenije je zato banki odredila dodatni ukrep, in sicer da mora najkasneje do 31. 8. 2013 zagotoviti dodatni kapital ter pri tem upoštevati tudi vse slabitve, ki jih je Banka Slovenije zahtevala z odredbami. Banki **do 31. 8. 2013 ni uspelo zagotoviti dodatnega kapitala, kot ga je zahtevala Banka Slovenije** z navedeno Odredbo. Če bi upoštevali še zahtevano oblikovanje dodatnih oslabitev oz. rezervacij, **bi banka padla pod obseg minimalnega obsega kapitala, ki je zahtevan** s 136. členom Zakona o bančništvu (ZBan-1).

³ http://seonet.ljse.si/default.aspx?doc=SEARCH&doc_id=52487

⁴ proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala bank (ICCAP – SREP iz angl. the Internal Capital Adequacy Assessment Process and the Supervisory Review and Evaluation Process)

Probanka

Na poslabšanje stanja Probanke je kazalo **nedoseganje kapitalskih zahtev Banke Slovenije**. Banka Slovenija je januarja 2012 z Odredbo o odpravi kršitev in o izvršitvi dodatnih ukrepov za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji z dne 10. 1. 2012, od Probanke zahtevala izvedbo aktivnosti za izboljšanje kapitalске ustreznosti. Probanka bi namreč, ob upoštevanju vseh zahtevanih oslabitev iz omenjene Odredbe po stanju na 30. 9. 2011 dosegala količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala CET 1 največ do višine 6,60% oziroma količnik kapitalске ustreznosti 9,47%, kar je bilo bistveno manj od takratnih zahtev. Banka Slovenije je septembra 2012 in nato decembra 2012⁵ v dveh odredbah o odpravi kršitev in o izvršitvi dodatnih ukrepov za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji (izdani sta bili 18.9.2012 in 4.12.2012) **ponovno ugotavljala, da Probanka ne dosega predpisanih količnikov kapitalске ustreznosti** ter da aktivnosti banke ne bodo v ustrezni meri pripomogle k doseganju predpisanih količnikov kapitalске ustreznosti. Zato je Banka Slovenije 4. 12. 2012 Probanki z omenjeno odredbo odredila dodatne ukrepe, in sicer da zagotovi do 27.6.2013⁶ dodatni kapital v višini preko obsega minimalnega kapitala ter da začne z aktivnostmi za izpolnitev te zahteve za povečanje osnovnega kapitala.

Banka Slovenije je 30. 7. 2013 ugotovila, da Probanka v postavljenem roku **ni zagotovila ustreznega kapitala**, ki ga je Banka Slovenije od banke zahtevala z odredbo z dne 4. 12. 2012. Izdala ji je novo odredbo z dne 30. 7. 2013z rokom za odpravo kršitev 30. 9. 2013.

Probanka sama je Banko Slovenijo dne **2. 9. 2013 obvestila o povečanem odlivu depozitov ter o potencialni nezmožnosti poplačila vseh obveznosti**, ki naj bi nastopila na dan 30. 9. 2013. Obseg depozitov Probanke se je v mesecu avgustu 2013 zmanjšal za 20 mio EUR, kar je posledično vplivalo na poslabšanje likvidnosti. Na podlagi dnevnih likvidnostnih poročil Probanke je Banka Slovenije ugotovila, da likvidnostne rezerve banke na dan 2. 9. 2013 znašajo 48,6 mio EUR, **potencialna nelikvidnost** pa je bila, glede na plan denarnih tokov Probanke ter ob nadaljevanju trenda povečanega odliva iz naslova depozitov, **pričakovana dne 10. 10. 2013** v višini 10,3 mio EUR.

Na podlagi prejetih poročil Probanke je Banka Slovenije ocenila, da banka do 30. 9. 2013 ne bo izpolnila zahtev iz odredbe ter, da bo količnik kapitalске ustreznosti padel pod raven 8% (vsa do takratna korespondenca med banko in Banko Slovenije namreč ni v ničemer izkazovala, da bi banka uspela do roka iz odredbe zagotoviti ustrezno višino potrebnega kapitala). Glede na oceno denarnih tokov banke v povezavi s **pričakovanim padcem količnika kapitalске ustreznosti pod 8%**, ter posledično izključitvijo banke iz operacij denarne politike ECB v septembru 2013, je Banka Slovenije ugotovila, da banka sama **ne bo več sposobna tekoče poravnati vseh svojih obveznosti**.

Banka Slovenije je tako za Factor banko in Probanko ugotovila, da z ukrepi na podlagi ZBan-1 **ni bilo (več) mogoče izboljšati njunega likvidnostnega položaja in doseči njune dolgoročne kapitalске ustreznosti**, s čimer je bilo podano povečano tveganje po prvem odstavku 253. člena ZBan-1 zaradi nelikvidnosti in visokega kapitalskega primanjkljaja. S tem so bili Banki Slovenije podani razlogi za ukrepanje.

⁵ Banka Slovenije je že marca 2012 pripravila predlog obsežnejših sprememb Zakona o bančništvu, s katerimi bi se **okrepile pristojnosti nadzora in možnost ukrepanja Banke Slovenije** v bankah. Vlada je iz posredovanega predloga izločila le posamezne določbe glede pogojev dokapitalizacije banke v kriznih razmerah (v zvezi s pogoji za izdajo zamenljivih obveznic - CoCo), in ta delni predlog predlagala v potrditev Državnemu zboru po nujnem postopku (zakon je bil objavljen junija 2012). Druge spremembe zakona, ki so **določale okrepljene nadzorniške pristojnosti in ukrepe**, je vlada obravnavala šele, ko je bilo tudi z upoštevanjem kritike mednarodnih institucij jasno, da bo treba ukrepe za stabilizacijo bank, ki jih je Vlada predvidela v okviru ZUKSB, umestiti v sistem ukrepov nadzora Banke Slovenije. Te spremembe so bile tako obravnavane na Vladi šele konec leta 2012 in sprejete v Državnem zboru šele decembra 2012.

⁶ Banki je bil na podlagi Sklepa o podaljšanju roka podaljšani prvotno postavljeni rok 30. 4. 2013 do 27. 6. 2013.

1.2 Ocena ogroženosti finančnega sistema

Izhodišče za ukrepe Banke Slovenije so **bile ocene Banke Slovenije o ogroženosti finančnega sistema**. Te ocene so temeljile na (i) kazalnikih sistemske pomembnosti ter (ii) oceni tveganja okužbe in oceni razsežnosti finančne krize ter prenosa njenih posledic na celotni bančni sistem.

Kazalniki sistemske pomembnosti

Factor banka in Probanka sta konec julija 2013 dosegali skupno bilančno vsoto 1.885 mio EUR oziroma 4,2% bilančne vsote bančnega sistema. Njun obseg posojil nebančnemu sektorju v višini 1.374 mio EUR je predstavljal 4,7% v celotnem bančnem sistemu. Banki sta imeli skupaj 998 mio EUR obveznosti do nebančnega sektorja oziroma 4%, upoštevajoč celoten bančni sistem, 401 mio EUR zajamčenih vlog oziroma 2,7% vseh v bančnem sistemu ter 92 mio EUR vlog nad zajamčenim zneskom oziroma 4% vseh v bančnem sistemu. **Prepletenost obeh bank z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji je bila visoka**, in sicer predvsem pri obveznostih do domačih bank, kjer je skupen obseg obveznosti obeh bank do domačih bank dosegal 295 mio EUR oziroma **11% vseh teh obveznosti v bančnem sistemu**. Banki sta bili nadpovprečno izpostavljeni do države. **Imeli sta za 366 mio EUR obveznosti do države, kar je pomenilo 9,1%, upoštevajoč celotni bančni sistem.** Delež vlog države v bilančni vsoti Factor banke je konec julija 2013 znašal 17,3% in v Probanki 21,3%, medtem, ko je bil v povprečju bančnega sistema ta delež 9,1%.

Obveznosti do drugih finančnih organizacij v višini 31 mio EUR so predstavljale 2,5% delež v celotnem bančnem sistemu. Banki sta imeli skupaj 384 mio EUR zunajbilančnih obveznosti, ki so predstavljale 2,5% delež v celotnem bančnem sistemu. Pri kazalnikih zamenljivosti je znašala vsota deležev vrednosti plačil obeh bank preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu 2,3% v plačilnem sistemu TARGET, 2,3% v plačilnem sistemu SEPA IKP (SEPA interna kreditna plačila) in 0,7% v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Banki sta imeli skupaj 14 poslovnih enot.

Ocena tveganja okužbe

Ocena tveganja okužbe je bila opravljena na nekonsolidiranih podatkih, in sicer za primer hkratne plačilne nesposobnosti Factor banke in Probanke, ko obe banki ne bi poravnali svojih neto obveznosti do drugih bank (bilančnih in zunajbilančnih), ki so znašale 319 mio EUR (po podatkih za junij 2013). Analiza je pokazala, da bi hkratna plačilna nesposobnost obeh bank:

- **povzročila plačilno nesposobnost ene sistemske pomembne banke in dveh bank, ki nista sistemske pomembni.** Za doseganje minimalne zahtevane kapitalske ustreznosti po tveganju okužbe bi te tri banke potrebovale povečanje kapitala v višini 24,5 mio EUR;
- **povzročila znižanje kapitalske ustreznosti štirih sistemske pomembnih bank in šestih sistemske nepomembnih bank.** Sedem bank bi tudi po prenosu tveganja okužbe ohranilo kapitalsko ustreznost nad minimalno zahtevano. **Za ohranitev izhodiščne kapitalske ustreznosti bi deset bank, ki bi se jim zaradi prenosa okužbe zmanjšala kapitalska ustreznost, potrebovalo povečanje kapitala v višini 328 mio EUR.**

Ob slabih makroekonomskih razmerah in zaradi sistemske finančne krize bi **hkraten stečaj Factor banke in Probanke tako privedel do plačilne nesposobnosti sistemske pomembne banke in bi povečal nezaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema.**

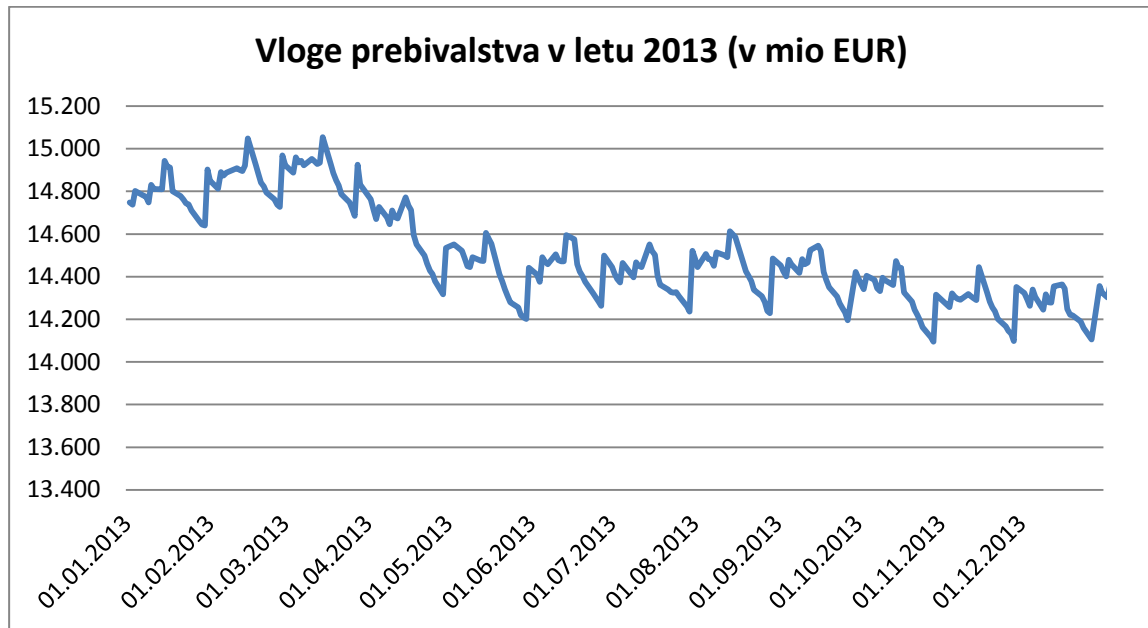
Stečaj bank bi namreč imel naslednje negativne učinke:

- **na likvidnost bančnega sistema.** Hkraten stečaj bank bi, upoštevajoč okoliščine v letu 2013, z veliko gotovostjo povzročil nekontroliran beg vlagateljev iz celotnega bančnega sistema in posledično nelikvidnost nekaterih drugih bank in hranilnic. Izpostavimo podatek, da se je ob dogodkih na Cipru pomladi 2013 (pred odobritvijo finančne pomoči) v treh mesecih iz slovenskega bančnega sistema odlilo 500 mio EUR prihrankov prebivalstva, medtem, ko je

gibanje vlog/prihrankov ob oziroma po izvedenih ukrepih v Probanki in Factor banki septembra 2013 ostalo stabilno (Slika 1).

- likvidnost vlagateljev v banki. V trenutku stečaja bi se "zamrznile" vloge vseh vlagateljev. Banka prevzemnica bi nato v 20 dneh morala začeti izplačevati vloge do 100.000 EUR samo zajamčenim vlagateljem (fizične osebe, s.p.-ji, mikro in majhna podjetja), ostali vlagatelji pa z vlogami ne bi mogli razpolagati in bi jim bile (delno) sčasoma izplačane iz stečajne mase v okviru stečajnega postopka.
- na procese prestrukturiranja podjetij. V primeru stečaja stečajni upravitelj, za razliko od delujočih bank, ne bi mogel sodelovati v procesih prestrukturiranja podjetij, saj je njegov primarni cilj čim hitrejšo unovčenje stečajne mase. Takšno delovanje v primeru stečaja bank bi imelo negativne posledice na procese prestrukturiranja podjetij, v katere sta bili vključeni banki.
- na obseg unovčenja premoženja bank. Stečaj bank bi pomenil bistveno nižjo stopnjo unovčenja premoženja kot prodaja preko daljšega obdobja, ki ga je omogočil koncept delujočega subjekta v pogojih izredne uprave. Nadaljnje delovanje bank omogoča maksimiziranje prodajne cene terjatev in s tem večje stopnje poplačila upnikov.
- na odkrivanje morebitnih kaznivih dejanj. Izredna uprava je dobila dodatno nalogo preverjanja poslov in naznanjanja kaznivih dejanj.

Slika 1: Gibanje vlog prebivalstva v letu 2013

1.3 Razlogi za izredne ukrepe

Namen ukrepov Banke Slovenije je bil preprečiti stečaj bank in zavarovati vloge vseh navadnih upnikov - ne le v teh dveh bankah, temveč v celotnem bančnem sistemu, ter hkrati zagotoviti, da bodo lastniki in imetniki kapitalskih instrumentov nosili odgovornost oz. breme, ki izhaja iz lastništva oz. finančnih instrumentov. Zaradi tega ter zaradi izvedene ocene ogroženosti finančnega sistema in **preprečitve negativnih učinkov na stabilnost finančnega sistema** v Republiki Sloveniji (RS), je Banka Slovenije dne 6. 9. 2013 naslovila pobudo na medresorsko komisijo, ki jo je v skladu z ZUKSB ustanovila vlada, da se v Factor banki in Probanki izvedejo ukrepi državne pomoči v skladu z ZUKSB in pravili EU glede državnih pomoči - **vendar le v obsegu, ki omogoča poplačilo vseh navadnih upnikov**⁷.

⁷ Banka Slovenije je na podlagi soglasja uprav Factor banke in Probanke v skladu z ZUKSB podala pobudo za izdajo poročila RS za obveznosti obeh bank iz naslova črpanja ELA.

V kontekstu do zdaj navedenega in zaradi velikih likvidnostnih težav obeh bank, ki so bile posledica odtekanja depozitov, je **Banka Slovenije dala pobudo na medresorsko komisijo za izdajo poročta RS za obveznosti Factor banke in Probanke iz naslova črpanja posojila v skrajni sili ELA**. To je bilo nujno za zagotovitev potrebne likvidnosti. Banki sta bili namreč zaradi nedoseganja minimalnih količnikov kapitalne ustreznosti, kot že omenjeno, septembra 2013 izključeni iz rednih operacij ECB (operacije glavnega refinanciranja, operacije dolgoročnejšega refinanciranja).

Hkrati je Banka Slovenije na medresorsko komisijo dala pobudo za državno pomoč v obliki dokapitalizacije bank s strani RS, vendar zgolj z namenom (i) doseganja minimalne ravni solventnosti v izogib stečaju bank in (ii) zagotovitve nadaljnjega poslovanja zgolj z namenom poplačila navadnih upnikov. Poročstvo in dokapitalizacija bank sta bili potrebni tudi zato, ker mora Banka Slovenije pri odobravanju ELA upoštevati prepoved monetarnega financiranja, kot jo določa Pogodba o delovanju EU. Zaradi te prepovedi lahko Banka Slovenije banki odobri le kratkoročno nujno likvidnostno posojilo, ki mora biti ustrezno zavarovano in je lahko odobreno le solventni banki.

Kapitalska in likvidnostna pozicija, v kateri sta se Factor banka in Probanka znašli po nekajletni finančni krizi leta 2013, je sicer dokazovala, da poslovna modela obeh bank dolgoročno nista vzdržna. Zato državna pomoč, ki bi zagotovila pogoje za dolgoročno uspešno poslovanje bank, ne bi bila upravičena ter posledično ne bi bila odobrena s strani Evropske komisije (EK). Iz tega razloga je bila (po takratni projekciji) upravičena državna pomoč le v obsegu, da se **omogoči prestrukturiranje bank s postopnim prenehanjem poslovanja na način, da se posli in pogodbeni razmerja zaključijo v skladu s pogodbeno ureditvijo in se poplačajo vsi navadni upniki bank.**

Na podlagi zgoraj navedene pobude in obravnave medresorske komisije je Vlada RS dne 6. 9. 2013 sprejela sklepe za izdajo poročta RS za črpanje ELA. Hkrati se je zavezala, da v primeru ocene Banke Slovenije, da je za zagotavljanje solventnosti banke potrebno povečati kapital banke, izvede vse potrebne postopke.

Na osnovi sklepov vlade in ukrepov Banke Slovenije je EK izdala **začasno pozitivno mnenje v okviru postopkov odobritve državne pomoči**. Tako je EK dne 6. 9. 2013 izdala dovoljenje RS za poročstvo za črpanje ELA za Factor banko v višini 540 mio EUR in za Probanko v višini 490 mio EUR, s čimer je bankama omogočila črpanje ELA ter jima zagotovila likvidnost in nemoteno izpolnjevanje obveznosti bank do navadnih upnikov. Na podlagi teh zavez RS Svet ECB ni nasprotoval odobritvi posebnega likvidnostnega posojila za banki.

S tem so bili izpolnjeni tudi pogoji, da je Banka Slovenije v skladu z 253. členom ZBan-1 dne 6. 9. 2013 **izdala odločbi, s katerima je bankama izrekla izredni ukrep - imenovala je izredni upravi bank.**

2 Izredna uprava

2.1 Odločba o izredni upravi

Banka Slovenije je 6. 9. 2013 bankama zaradi povečanega tveganja in neizpolnitve zahtev dodatnih ukrepov oziroma ukrepov povečanja osnovnega kapitala izdala Odločbi o izredni upravi. Izredna uprava v vsaki izmed bank je z dnem, ko je bila Odločba o imenovanju izredne uprave vročena banki, prevzela vsa pooblastila in pristojnosti vodenja in zastopanja banke. S tem dnem so prenehala pooblastila in pristojnosti članom stare uprave banke za vodenje poslov in zastopanje banke. Imenovanje izredne uprave po drugi strani ni učinkovalo na položaj bank in pogodbeni razmerja bank s tretjimi osebami, saj je v razmerju do tretjih oseb ostalo poslovanje bank nespremenjeno in bi se lahko spremenilo le pod pogoji, določenimi v pogodbah.

Z imenovanjem izredne uprave tako ni bil uveden formalni postopek prenehanja bank (npr. likvidacija, prisilna likvidacija ali postopek zaradi insolventnosti), temveč je izredna uprava dobila mandat za izvedbo vseh postopkov, ki so potrebni, da se celovito ugotovi finančni položaj bank in pripravi načrt prestrukturiranja na način, da se zagotovi solventnost bank in omogoči dostop do ELA ter izvedejo morebitni ukrepi za nadzorovano postopno prenehanje in (redno) zaključevanje poslov. Nadzorovana likvidacija, termin, ki se je javno uporabljal, je nedosleden. **Gre za nadzorovano prenehanje poslovanja banke, ki ni pravni pojem in pomeni, da banka postopno preneha z opravljanjem bančne dejavnosti oziroma posameznih bančnih storitev, za katero ima dovoljenje Banke Slovenije.** V tem postopku banka postopoma poplača depozite, unovči premoženje in izvede vse druge aktivnosti, potrebne za prenehanje bančne dejavnosti, ter se po prenehanju bančne licence umakne z bančnega trga.⁸

Izredni upravi sta morali v 45 dneh od imenovanja izdelati in Banki Slovenije predložiti revidirano poročilo o finančnem stanju banke in predlog ukrepov za postopno prenehanje obeh bank, ki je moral vključevati:

- ukrepe za dokapitalizacijo banke na podlagi ZUKSB v obsegu, ki bi bil potreben za postopno prenehanje banke - vključno z revizijo vrednotenja in skrbnim pregledom za namene dokapitalizacije;
- postopno odprodajo premoženja po tržnih pogojih in poplačilo obveznosti banke, pri čemer bi se lahko poplačilo obveznosti banke iz naslova finančnih instrumentov iz 133. in 134. člena ZBan-1 izvedlo šele po poplačilu ostalih upnikov.

Izredni upravi sta bili med drugim dolžni zagotoviti, da:

- se izvede vrednotenje premoženja za namene prenosa na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB) v skladu z ZUKSB;
- banka ne bo sklepala novih poslov v zvezi z opravljanjem bančnih in finančnih storitev, razen poslov, ki izboljšajo likvidnostni položaj banke ali kapitalsko ustreznost banke;
- banka ne bo dostopala do kreditnih operacij denarne politike Evrosistema in posojila čez dan;
- se vsak sum kaznivega ravnanja naznani pristojnim organom.

2.2 Sestava izrednih uprav in podaljševanje Odločb o izredni upravi

Izredna uprava **Factor banke** je bila imenovana z Odločbo o izredni upravi z dne 6. 9. 2013 za obdobje enega leta v sestavi:

- Klaus Schuster – predsednik uprave,

⁸ K tovrstnemu postopnemu prenehanju poslovanja Probanke in Factor banke se je Republika Slovenija zavezala v okviru pridobivanja odločb Evropske komisije o dovolitvi državni pomoči za navedeni banki. Že iz samih odločb Evropske komisije tako izhaja, da ni bila predvidena zgolj likvidacija v smislu Zakona o gospodarskih družbah, saj je bilo predvideno več možnosti, konkretno pri Factor banki, prav prenos preostanka premoženja na DUTB.

- Matevž Slapničar in
- Vito Krašovec.

Izredna uprava **Probanke** je bila imenovana z Odločbo o izredni upravi z dne 6. 9. 2013 za obdobje enega leta v sestavi:

- Imre Balogh – predsednik uprave,
- Igo Gruden in
- Marko Novak.

Za obe banki sta bila ukrepa (mandata izrednih uprav) podaljšana 29. 7. 2014 za eno leto, to je do 6. 9. 2015 (pri Factor banki z Odločbo o podaljšanju izredne uprave z dne 29. 7. 2014 in pri Probanki z Odločbo o podaljšanju izredne uprave z dne 29. 7. 2014). Nato sta bila 21. 7. 2015 ukrepa podaljšana do 31. 12. 2015 (pri Factor banki z Odločbo o podaljšanju izredne uprave z dne 21. 7. 2015 in pri Probanki z Odločbo o podaljšanju izredne uprave z dne 21. 7. 2015), pri čemer pa sta bili izredni upravi 6. 9. 2015 zmanjšani za po enega člana (Vito Krašovec v Factor banki in Marko Novak v Probanki), in sicer zaradi zmanjšanja obsega in kompleksnosti poslovanja banke v postopku nadzorovanega prenehanja.

Zaradi odstopne izjave je bil 13. 10. 2015 z mesta predsednika uprave Probanke razrešen Imre Balogh (z Odločbo o spremembi sestave izredne uprave z dne 13. 10. 2015) ter z istim dnem za predsednika uprave imenovan dotedanji član uprave Igo Gruden, hkrati pa je bil za člana uprave banke imenovan Vito Krašovec. Mandata upravama bank v sestavi Schuster-Slapničar (Factor banka) in Gruden-Krašovec (Probanka) sta bila 24. 11. 2015 še enkrat podaljšana na pobudo lastnice banke (RS) do 29. 2. 2016 (pri Factor banki z odločbo z dne 24. 11. 2015 in pri Probanki z odločbo z dne 24. 11. 2015).

Vito Krašovec in Marko Novak sta bila imenovana v izredni upravi kot predstavnika Banke Slovenije, in sicer iz razloga (i) nadzora nad postopki prenehanja opravljanja bančnih storitev banke, zaradi (ii) izvršitve prejetih navodil glede vlaganja tožb in ovadb zoper prejšnje uprave bank ter zaradi (iii) njunega poznavanja poslovanja bank v preteklosti.

2.3 Navodila izrednima upravama

V času trajanja mandata izrednih uprav je Banka Slovenije izrednima upravama na podlagi 258. člena ZBan-1 izdala več navodil, med njimi:

- poročati kapital na mesečni ravni in likvidnost na dnevni ravni;
- **zagotoviti revizije celotnega poslovanja in upravljanja za obdobje od leta 2006 do 2013** in v primeru odkritih sumov oškodovanj ali kaznivih dejanj pri poslovanju bank te sume podrobno preučiti in po potrebi za ta namen najeti ustrezne izvedence ter o svojih odkritjih obveščati pristojne organe pregona oziroma po potrebi sprožiti druge postopke za zavarovanje interesov bank. Navedimo, da sta izredni upravi obeh bank v času svojega mandata **podali skupno 70 ovadb in tožb proti odgovornim osebam v bankah** (nadzorni svet, uprava, drugi zaposleni), drugim fizičnim in pravnim osebam (Tabela 1).
- zaradi transparentnosti **zagotoviti objavo izkaza finančnega položaja ter izkaza poslovnega izida po stanju na dan 30. 9. 2013;**
- prepoved izplačil obresti in glavnice iz instrumentov podrejenega dolga in hibridnih dolžniških instrumentov;
- investicijske storitve in posle banki odplačno preneseta na investicijsko podjetje, ki je upravičeno v RS opravljati investicijske storitve in posle na podlagi 159. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov (ZTFI), investicijske posle za svoj račun pa opravljata še naprej kot izjema iz 4. točke prvega odstavka 34. člena ZTFI.

- izredni upravi naj opravita vse aktivnosti za ureditev prenosa vrednostnih papirjev, ki sta jih banki vodili na svojih poddepojih pri registrih v Sarajevu in Banja Luki, na skrbniški račun za stranke pri prevzemniku investicijskega bančništva
- navodili izrednima uprava o predčasnem poplačilu zajamčenih vlog ter drugih obveznosti (razen do SID in MF).

Tabela 1: Pregled ovadb in tožb

	<i>Factor banka</i>		<i>Probanka</i>	
	<i>Skupaj</i>	<i>od tega zoper bivše člane redne uprave</i>	<i>Skupaj</i>	<i>od tega zoper bivše člane redne uprave</i>
Naznanila suma storitve kaznivih dejanj	14	10	19	19
Kazenske ovadbe	12	8	2	0
Odškodninske tožbe	7	7	6	6
Tožbe na izpodbijanje pravnih dejanj	4	4	1	0
Premoženjskopравни zahtevki	0	0	2	0
Odstop informacije in dokumentacije na NPU	1	1	0	0
Predlog za zavarovanje dokazov	1	1	0	0
Pobuda za uvedbo finančne preiskave	1	1	0	0
<i>Skupaj</i>	<i>40</i>	<i>32</i>	<i>30</i>	<i>25</i>

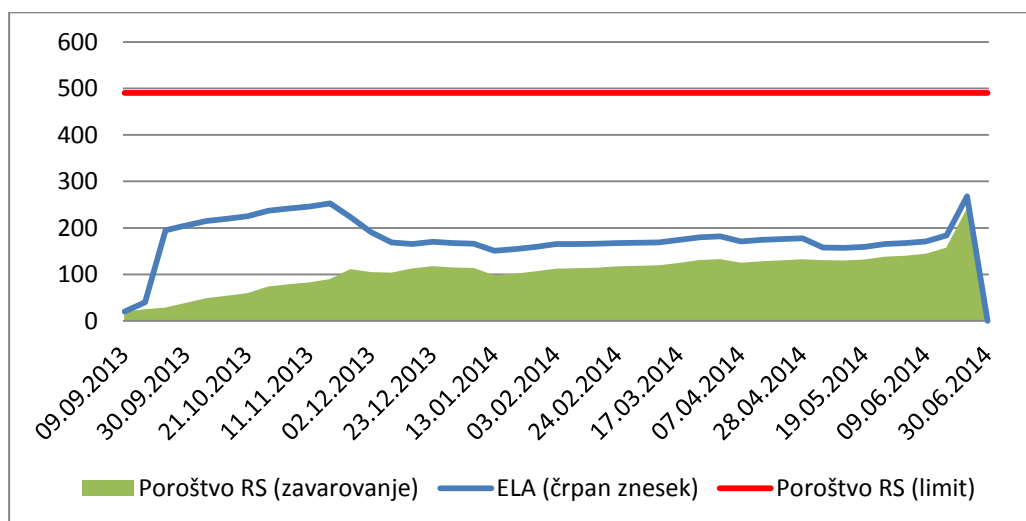
3 Neposredno posojilo v skrajni sili (ELA)

Vlada RS je na podlagi ocene Banke Slovenije 6. 9. 2013 sprejela sklep, s katerim je omogočila postopno prestrukturiranje Factor banke in Probanke s ciljem poplačila vseh navadnih upnikov in posledično ohranjanja zaupanja v stabilno delovanje bančnega sistema. Zaradi časovne neusklajenosti prilivov in odlivov ter zaradi negotovosti pri unovčevanju aktive bank, predvsem danih kreditov obeh bank, je Banka Slovenije - z namenom poplačila obveznosti ob zapadlosti - bankama odobrila neposredno posojilo v skrajni sili ELA.

Dodelitev posojila ELA je bila možna zgolj pod pogojem ustreznega zavarovanja in **v ta namen je Vlada RS izdala poročilo, in sicer do 490 mio EUR za Probanko ter do 540 mio EUR za Factor banko.** Vlada RS se je zavezala, da bo v celotnem postopku prestrukturiranja zagotavljala solventnost bank. **Solventnost banke je namreč drugi nujni pogoj, da lahko banka črpa posojilo ELA pri Banki Slovenije, za katerega je bilo pridobljeno poročilo RS.** Ustavitev črpanja posojila ELA pri Banki Slovenije zaradi insolventnosti banke bi pomenila, da bi se zoper banko v skladu z ZBan-1 začel stečajni postopek, kar bi ustvarilo negativne posledice za stabilnost finančnega sistema v RS. Banka Slovenije je z bankama sklenila posojilni pogodbi dne 6. 9. 2013.

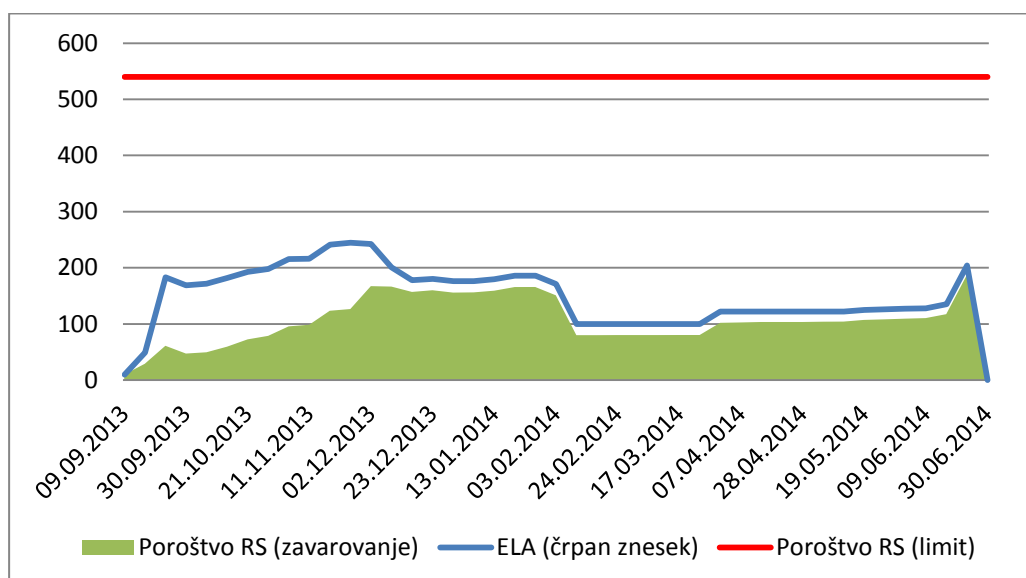
V Sliki 2 in v Sliki 3 sta z modro črto prikazani gibanji črpane ELA s strani Probanke (Slika 2) in s strani Factor banke (Slika 3) v obdobju od imenovanja izrednih uprav septembra 2013 do vračila posojil ELA v juniju 2014 (vračilo se je zgodilo z unovčenjem poročila RS, več v nadaljevanju). Rdeči črti prikazujeta zneska odobrenih poroštev RS (490 mio EUR pri Probanki in 540 mio EUR pri Factor banki), medtem, ko zeleni polji prikazujeta višino poročila RS, ki je bilo dejansko uporabljeno kot zavarovanje za ELA. Izračunano je kot razlika med črpanim zneskom ELE in zneskom kolaterala (vsota vseh drugih zavarovanj za ELA) pri Banki Slovenije. Kot je razvidno iz Slike 2 in Slike 3, sta banki uporabili le del odobrenega poročila.

Slika 2: Prikaz gibanja višine črpanja ELA s strani Probanke (v mio EUR)

Vir: Banka Slovenije

Slika 3: Prikaz gibanja višine črpanja ELA s strani Factor banke (v mio EUR)

Vir: Banka Slovenije

Potreba po likvidnosti (ELA) v povezavi z unovčenjem poroštva RS

Banka Slovenije je na podlagi zavez RS iz sklepov Vlade RS z dne 6. 9. 2013 ter z dne 12. 12. 2013 napovedala Svetu ECB, da bosta banki vrnila likvidnostno posojilo ELA najkasneje do konca junija 2014. Svet ECB je v svojih sklepih določil ta datum kot skrajni rok za vračilo likvidnostnega posojila. Zato je do tega datuma Banka Slovenije morala zaključiti z nujno likvidnostno pomočjo obema bankama. Na tej podlagi je Banka Slovenije 11. 6. 2014 bankama poslala odpoved pogodb za ELA. Ker je odpovedni rok znašal 5 dni, je bankama posojilo zapadlo v plačilo 19. 6. 2014.

Banki sta Banko Slovenije po prejemu odpovedi pogodbe obvestili, da posojila ELA 19. 6. 2014 ne bosta mogli vrniti v celoti in da bi v primeru vračila posojila to pomenilo začetek insolvenčnih postopkov nad bankama.

Na osnovi obvestila bank o nezmožnosti vračila ELA posojila in novih projekcij bank o potrebi po likvidnostnih sredstvih po 19. 6. 2014 (vrstica *Dodatna likvidnost – projekcija potreb ELA po 19. 6. 2014 v Tabelah 2 in 3*), je bila ELA poplačana iz sredstev unovčenega poroštva RS.

Pri tem omenimo, da je EK sicer v odločbi bankama odobrila tudi garancijski oz. likvidnostni okvir za čas po ELA, torej po 30. 6. 2014, in sicer v maksimalnem znesku 725 mio EUR oziroma 325 mio EUR za Probanko in 400 mio EUR za Factor banko. Na tej podlagi je Vlada RS v 12. 12. 2013 sprejela **sklep, s katerim se je zavezala, da bo bankam zagotovila likvidnost po prenehanju ELA, in sicer za Probanko v višini 300 mio EUR ter Factor banko v višini 330 mio EUR.**

Tabela 2: Pregled projekcije potreb po ELA (v 000 EUR)

	Factor banka	Probanka	Skupaj
Poroštvo RS dano BS, da sta banki lahko črpali ELA	540.000	490.000	1.030.000
ELA ocena 30. 6. 2014-osnovni scenarij	148.000	189.000	337.000
ELA ocena 30. 6. 2014-stresni scenarij	174.000	205.000	379.000
Sklep Vlade RS za čas po 30. 6. 2014	330.000	300.000	630.000
<i>Likvidnost / financiranje vračila ELA:</i>			
Predvideno stanje ELA 19. 6. 2014	135.000	184.000	319.000
Dodatna likvidnost - projekcija potreb ELA po 19.6.2014:	247.000	223.900	470.900
- predčasno izplačilo vpoglednih vlog	1.500	35.000	36.500
- predčasno izplačilo vezanih vlog junij-avgust 2014	41.500	37.000	78.500
- predčasno unovčitev vračilo kredita SID banke	100.000	106.000	206.000
- predčasno unovčitev obveznice z garancijo države RS	46.000	0	46.000
- unovčitev 50% zneska izdanih garancij	36.000	29.200	65.200
- plačilo 50% zneska tožb proti banki	10.000	0	10.000
- patronatske izjave – dane	0	16.700	16.700
- predčasna unovčitev obveznic banke, ponujenih v predčasni odkup - FB11	7.000	0	7.000
- vračilo depozita NLB	5.000	0	5.000
Skupaj	382.000	407.900	789.900
Zastava premoženja v BS	17.600	26.400	44.000
Likvidnostna potreba	364.400	381.500	745.900

Za poplačilo/unovčitev navedenih postavk (stanje na 19.6.2014 plus predvidena potrebna dodatna likvidnost po 19.6.2014) bi znesek ELA pri obeh bankah skupaj znašal 789,9 mio EUR. Z izločitvijo postavk, katerih uresničitev je bila ocenjena kot manj verjetna (najvišja taka postavka je predčasno vračilo kredita SID banke v višini 206 mio EUR), je bil potreben znesek ELA znižan na 472 mio EUR, kar je pomenilo (upoštevajoč že prejeto ELO do 19. 6. 2014) potrebo **za dodatna likvidnostna sredstva v skupni višini 153,08 mio EUR** (Tabela 3).

Tabela 3: Financiranje vračila ELA (v 000 EUR)

	Factor banka	Probanka	Skupaj
<i>ELA stanje 19. 6. 2014</i>	<i>135.000</i>	<i>184.000</i>	<i>319.000</i>
Dodatna likvidnost - projekcija potreb ELA po 19.6.2014:	69.400	83.680	153.080
- predčasno izplačilo vpoglednih vlog	1.500	35.000	36.500
- predčasno izplačilo vezanih vlog junij-avgust 2014	41.500	37.000	78.500
- unovčitev 50% zneska izdanih garancij	14.400	11.680	26.080
- predčasna unovčitev obveznic banke, ponujenih v predčasni odkup - FB11	7.000	0	7.000
- vračilo depozita NLB	5.000	0	5.000
Skupaj	204.400	267.680	472.080
Zastava premoženja v BS	17.600	26.400	44.000
<i>Likvidnostna potreba</i>	<i>186.800</i>	<i>241.280</i>	<i>428.080</i>

Iz Tabele 2 in 3 torej izhaja, da je znašal znesek posojila ELA za obdobje **do 19. 6. 2014 za obe banki skupaj 319 mio EUR, znesek potrebne dodatne likvidnosti za obdobje po 19. 6. 2014 pa 153 mio EUR.** Ker sta banki obvestili Banko Slovenije, da posojila ne bosta mogli poravnati, je Banka Slovenije dne 20. 6. 2014 MF poslala dopis oziroma zahtevek za unovčitev poročstva po pogodbah o poročstvu z dne 6. 9. 2013. Pri tem je bilo potrebno pri izračunu obveznosti RS upoštevati (odšteti) zavarovanje bank pri Banki Slovenije, ki je za obe banki skupaj znašalo 44 mio EUR in je bilo poravnano v juliju 2014 (Probanka) oziroma avgustu 2014 (Factor banka).

Stanje in poplačilo kredita MF

Skupen znesek unovčenega poročstva RS iz naslova zavarovanj za ELA je tako znašal 428.215.810,89 EUR, od tega 241.313.259,92 EUR za Probanko in 186.902.550,97 EUR za Factor banko. Znesek je bil bistveno nižji tako od izdanega poročstva Vlade RS za črpanje ELA, ki je za obe banki skupaj znašal 1.030 mio EUR (Tabela 2), kot tudi od odobrenega garancijskega oz. likvidnostnega okvira s strani EK za čas po ELA, ki je za obe banki skupaj, kot že navedeno, znašal 725 mio EUR.

Na podlagi vlog bank, da bi dolg iz naslova unovčenega poročstva za ELA (428,2 mio EUR) odplačevali državi oz. MF po obrokih, je MF dne 29. 8. 2014 (Factor banka) oziroma dne 30. 9. 2014 (Probanka) izdal sklepa, s katerima je bankama dovolil obročno odplačilo navedenega dolga (dolg se obrestuje z 1,69% letno obrestno mero):

- Factor banka: mesečni obrok cca 0,75 mio EUR, pri čemer je bila predvidena zapadlost zadnjega obroka v znesku 170,4 mio EUR dne 16. 8. 2016;
- Probanka: mesečni obrok 3 mio EUR, pri čemer je bila predvidena zapadlost zadnjega obroka v znesku 169 mio EUR dne 16. 9. 2016.

Banki sta redno odplačevali obveznosti do MF v skladu z amortizacijskima načrtoma, razen v januarju 2016. Januarja 2016 sta namreč banki zaradi čakanja na dokončno razjasnitev, ali bosta morali pred pripojitvijo k DUTB predčasno poplačati SID banko, na MF naslovili vlogo za odlog plačila enega obroka do pripojitve k DUTB (glej točko 9). Ker je MF zavrnilo vloge bank, sta zadnji obrok plačali s cca 14-dnevno zamudo (Tabela 4).

Tabela 4: Pregled odplačil dolga do MF (v 000 EUR)

Datum	Factor banka			Datum	Probanka		
	glavnica	obresti	skupaj		glavnica	obresti	skupaj
04.09.2014	0	539	539	30.09.2014	3.000	1005	4.005
02.10.2014	743	257	1.000	15.10.2014	3.000	153	3.153
03.11.2014	736	264	1.000	17.11.2014	3.000	334	3.334
01.12.2014	745	255	1.000	15.12.2014	3.000	319	3.319
02.01.2015	738	262	1.000	29.12.2014	9.000	932	9.932
02.02.2015	739	261	1.000	-		-	-
02.03.2015	765	235	1.000	-		-	-
01.04.2015	741	259	1.000	15.04.2015	3.000	312	3.312
04.05.2015	751	249	1.000	15.05.2015	3.000	298	3.298
01.06.2015	743	257	1.000	15.06.2015	3.000	304	3.304
01.07.2015	753	247	1.000	15.07.2015	3.000	290	3.290
03.08.2015	745	255	1.000	17.08.2015	3.000	295	3.295
01.09.2015	747	253	1.000	15.09.2015	3.000	291	3.291
01.10.2015	756	244	1.000	15.10.2015	3.000	278	3.278
02.11.2015	749	251	1.000	16.11.2015	3.000	283	3.283
01.12.2015	758	242	1.000	15.12.2015	3.000	269	3.269
15.01.2016	751	249	1.000	25.01.2016	3.000	273	3.273
Skupaj	11.960	4.579	16.539		51.000	5.636	56.636

Višina obveznosti iz naslova dolga bank do MF je po stanju na dan 31. 12. 2015 oz. na obračunski datum pripojitve 1. 1. 2016 za obe banki skupaj znašala 369,406 mio EUR (od tega 175,942 mio EUR za Factor banko in 193,464 mio EUR za Probanko). Obveznost do MF se je s pripojitvijo bank k DUTB februarja 2016 prenesla na DUTB. Pri tem omenimo, da sta banki na DUTB sicer prenesli svoje celotno premoženje ter pravice in obveznosti, o čemer podrobneje piše v točki 12.1.

4 Načrt prestrukturiranja

Izredni upravi obeh bank, imenovani 6. 9. 2013, sta pripravili načrta prestrukturiranja (v nadaljevanju Načrta) in o Načrtih poročali Banki Slovenije dne 21. 10. 2013 ter MF dne 30. 10. 2013. Načrta sta predvidevala zaključek procesa prestrukturiranja banke do konca leta 2016. Eden izmed ciljev delovanja izredne uprave je tako bil, da ob zagotovitvi poročstva RS za zagotavljanje likvidnosti pripravi in organizira postopno prenehanje banke z minimalnimi stroški prenehanja za proračun RS. Izredni upravi sta v Načrtu opisali predpostavke in časovni vidik unovčevanja donosnega in nedonosnega dela kreditnega portfelja in portfelja vrednostnih papirjev, potrebe po dokapitalizaciji in likvidnosti ter pričakovane finančne izkaze ob uresničenih predpostavkah. MF je za potrebno odobritev državne pomoči posredovalo poročilo EK dne 12. 11. 2013.

Za pripravo Načrta in v skladu z ZBan-1 je bilo potrebno opraviti oceno vrednosti sredstev bank. Na podlagi ocene vrednosti sredstev bank po stanju na dan 6. 9. 2013 oziroma 30. 9. 2013, ki sta ju izdelali izredni upravi bank in, ki ju je potrdil neodvisni revizor ERNST&YOUNG Revizija, poslovno svetovanje d. o. o., sta banki na navedena datuma izkazovali **negativni kapital**, in sicer Probanka v višini 214,163 mio EUR in Factor banka v višini 283,347 mio EUR. To je pomenilo, da premoženje bank ni zadoščalo za poplačilo vseh terjatev upnikov bank. S tem banki tudi nista zagotavljali minimalnega kapitala, ki je bil potreben za uresničitev Načrtov obeh bank.

Iz Načrtov Probanke in Factor banke, ki sta bila potrjena tudi s strani družbe ERNST&YOUNG Revizija, poslovno svetovanje d. o. o., je izhajalo, da banki za vzdrževanje solventnosti do konca leta 2013 potrebuje dokapitalizaciji v skupni višini vsaj 445 mio EUR (od tega 176 mio EUR Probanka in 269 mio EUR Factor banka). Pri tem gre spomniti, da je EK za banki odobrila skupno 521 mio EUR državne pomoči, kar je 76 mio EUR več, kot je znašala dejanska dokapitalizacija, ki jo je na podlagi odločitve MF izvedla RS. **Neizkoriščen del dokapitalizacije v višini 76 mio EUR** je bil predviden za morebitne dodatne potrebe po pokrivanju izgub iz poslovanja v nadaljevanju (predvsem iz naslova pokrivanja operativnih stroškov in dodatnih slabitev premoženja, zaradi možnega slabšanja kvalitete portfelja, kot posledica morebitnega nadaljevanja recesije), ki pa **do prenehanja bank niso bile realizirane** (glej točko 5).

Iz Načrtov⁹ tudi izhaja, da je strošek prestrukturiranja in prenehanja bank v primeru daljšega časovnega horizonta bistveno nižji, saj je obstajala verjetnost ugodnejšega rezultata prodaje premoženja v obliki vrednostnih papirjev, kreditov, zalog nepremičnin, osnovnih sredstev in drugih oblik premoženja¹⁰. To pa je bil tudi razlog za odločitev o smiselnosti daljšega časovnega horizonta za izvedbo prestrukturiranja banke. V procesu prestrukturiranja so se pričakovale določene organizacijske spremembe v obeh bankah zaradi lažje prisilne izterjave ali prodaje premoženja, saj je proces zmanjševanja poslovnih aktivnosti v okviru procesa prestrukturiranja odvisen od lastnosti posameznih vrst premoženja in predvsem kakovosti premoženja. Načrtovano je bilo, da naj bi se odprodaja premoženja izvedla fazno, velik del kreditnega portfelja naj bi se odprodal že v prvi polovici 2014, transparentnost prodaj naj bi se zagotavljala z javnimi razpisi. Prodaja v paketih je bila predvidena za terjatve do prebivalstva in srednjih ter malih podjetij, medtem, ko naj bi se terjatve do velikih podjetij prodajale oziroma prenašale individualno. Načrtovani časovni horizont prodaje posameznih sklopov premoženja in obveznosti se je v obeh bankah nekoliko razlikoval zaradi posebnosti portfeljev bank.

V tabelah 5 in 6 je prikazana "otvoritvena" bilanca obeh bank v septembru 2013 ter projekcija do konca leta 2016, ki je bil predviden zaključek nadzorovanega prenehanja obeh bank. Obe predvidevata potrebo po dokapitalizaciji konec leta 2014 in konec leta 2015 v skupni višini 23 mio EUR, pri čemer projekcija izkaza finančnega položaja Probanke v Tabeli 6 ne prikazuje ocenjenih dodatnih kapitalskih potreb ("buffer") za namene možnega nadaljevanja gospodarske recesije v skupni višini 53 mio EUR, katerih črpanje je bilo predvideno v zadnjem kvartalu 2014 (30 mio EUR) oz. 2015 (23 mio EUR). Te dokapitalizacije v skupni višini 76 mio EUR do pripojitve bank k DUBT, kot že navedeno, niso bile realizirane.

Za zaključek poslovanja bank je bilo v Načrtih predvideno:

- **Probanka:** nepremičnine, ki jih v postopku finančnega prestrukturiranja banka ne bo uspela prodati, se prenesejo na odvisno družbo Probanka Nepremičnine d. o. o.; terjatve do neplačnikov se prenesejo na novoustanovljeno namensko družbo (SPV); nezapadli krediti plačnikov in neunovčene nezapadle garancije se prenesejo na drugo banko; Probanki ostane licenca in infrastruktura, vezana na opravljanje dejavnosti (programska in strojna oprema) ter naložba do Probanke Nepremičnine in SPV. Lahko se proda potencialnemu investitorju.
- **Factor banka:** banka je predvidela, da bi lahko v zaključku prenehanja poslovanja banke, neunovčeno premoženje prenesla na DUTB (po tržni vrednosti).

⁹ Načrta prestrukturiranja bank se razlikujeta predvsem v fazni razdelitvi procesa postopnega prestrukturiranja, organizacijskih spremembah in predvidenem časovnem horizontu odprodaje posameznih vrst premoženja glede na posebnosti portfelja bank.

¹⁰ Načrta vsebujeta tudi oceni stroškov stečaja. Po ocenah bi bil strošek stečaja obeh bank za cca 300 milijonov EUR višji od minimalno potrebne (in kasneje tudi izvedene) dokapitalizacije bank.

Tabela 5: Projekcija izkaza finančnega položaja Factor banke (v 000 EUR)

	30.9.13	31.12.13	30.6.14	31.12.14	31.12.15	31.12.16
SREDSTVA	567.597	641.804	436.121	417.354	341.654	131.293
DENAR V BLAGAJNI IN STANJE NA RAČUNIH PRI						
CENTRALNI BANKI	17.926	10.000	8.000	7.000	7.000	6.000
FINANČNA SREDSTVA, NAMENJENA TRGOVANJU	454	454	0	0	0	0
FINANČNA SREDSTVA, RAZPOLOŽLJIVA ZA PRODAJO	105.353	214.913	109.560	125.293	125.293	125.293
KREDITI	437.414	410.000	312.500	279.500	204.000	0
- Krediti bankam	2.066	1.000	1.000	500	100	0
- Krediti strankam, ki niso banke	434.208	408.000	311.000	278.500	203.700	0
- Druga finančna sredstva	1.140	1.000	500	500	200	0
OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	4.520	4.520	4.520	4.520	4.520	0
NALOŽBENE NEPREMIČNINE	348	348	348	348	348	0
NEOPREDMETENA SREDSTVA	193	193	193	193	193	0
DOLGOROČNE NALOŽBE V KAPITAL ODVISNIH,						
PRIDRUŽENIH IN SKUPAJ OBVLADOVANIH DRUŽB	0	0	0	0	0	0
TERJATVE ZA DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB	76	76	0	0	0	0
DRUGA SREDSTVA	1.313	1.300	1.000	500	300	0
OBVEZNOSTI IN KAPITAL	567.597	641.804	436.121	417.354	341.654	131.293
FINANČNE OBVEZNOSTI DO CENTRALNE						
BANKE/DRŽAVE	169.145	347.337	247.606	287.446	240.436	45.765
FINANČNE OBVEZNOSTI, MERJENE PO ODPLAČNI						
VREDNOSTI	459.786	250.600	149.000	77.500	56.000	49.000
- Vloge bank	3.929	935	931	1	1	0
- Vloge strank, ki niso banke	193.969	89.811	33.035	18.328	9.581	8.064
- Krediti bank	156.957	103.000	82.000	46.200	33.550	28.050
- Dolžniški vrednostni papirji	103.712	56.220	32.600	12.600	12.600	12.600
- Druge finančne obveznosti	1.219	634	434	371	268	286
REZERVACIJE	36.387	36.428	36.428	36.428	36.428	36.428
DRUGE OBVEZNOSTI	572	572	400	300	200	100
DEPOZITI MINISTRSTVA ZA FINANCE	159.440	0	0	0	0	0
PODREJENI DOLG	25.614	0	0	0	0	0
OBVEZNOSTI	825.330	634.937	433.434	401.674	333.064	131.293
KAPITAL	-283.347	-262.133	2.687	-53	8.590	0
POKAPITALIZACIJA DRŽAVE	0	269.000	0	15.733	0	0
KAPITAL IN PODREJENI DOLG	-257.733	6.867	2.687	15.680	8.590	0

Na osnovi posredovanih načrtov prestrukturiranja in poročil EK dne 12. 11. 2013, je EK dne 18. 12. 2013 odobrila državno pomoč in načrt prestrukturiranja. Zaveze, ki jih dala Republika Slovenija v zvezi s tem, so predstavljene v nadaljevanju.

4.1 Zaveze RS

RS se je, kot edina lastnica obeh bank, v skladu s pravili EU glede državnih pomoči, zavezala, da bosta banki izvedli ukrepe iz Načrtov ter spoštovali naslednje **zaveze**:

a.) Razdolževanje

- Probanka:

- o znižanje bilančne vsote z 691 mio EUR dne 6. 9. 2013 na 89 mio EUR do 30. 9. 2016;
- o znižanje izven-bilančnih postavk s 179 mio EUR dne 6. 9. 2013 na 21 mio EUR do 30. 9. 2016.

- Factor banka:

- o znižanje bilančne vsote z 848 mio EUR dne 6. 9. 2013 na 436 mio EUR do 30. 6. 2014 ter na 0 EUR do 31. 12. 2016.

b.) Poslovalnice in ukrepi na kadrovskem področju

- Probanka:

- o zmanjšanje števila poslovalnic s 7 poslovnih enot in 13 poslovalnic 6. 9. 2013 na 2 poslovni enoti in 7 poslovalnic dne 30. 9. 2014 in ukinitve vseh poslovnih enot in poslovalnic do 30. 9. 2016;
- o zmanjšanje števila zaposlenih z 227 dne 6. 9. 2013 na 42 dne 30. 9. 2016.

- Factor banka:

- o zmanjšanje števila poslovalnic z 1 poslovalnice 6. 9. 2013 na 0 poslovalnic do 31. 12. 2014 – opravljanje dejavnosti samo na sedežu banke;
- o zmanjšanje števila zaposlenih z 84 dne 6. 9. 2013 na 50 do 30. 6. 2014 in dodatno znižanje števila v času do 30. 9. 2016.

c.) Načela poslovanja:

- omejitve novih posojil;
- upravljanje obstoječega premoženja (zaveze za upravljanje na način, ki zagotavlja največjo neto sedanjo vrednost in hkrati zagotavlja prodajo, likvidacijo ali postopno prenehanje dejavnosti, ob upoštevanju načela najmanjšega bremena za davkoplačevalce);
- omejitve novih depozitov;
- omejitve drugih bančnih produktov (TRR, kartično poslovanje, plačilni promet, ...) za nove komitente.

d.) Delitev kapitalskega bremena.

e.) Ukrepi v zvezi s poslovanjem:

- prepoved izplačil kuponov in dividend;
- prepoved oglaševanja in agresivnih poslovnih strategij (omejitve pri oblikovanju obrestnih mer ter cen bančnih storitev);
- prepoved pridobivanja poslovnih deležev in drugih naložbenih aktivnosti, ki niso povezane s prenehanjem poslovanja banke, z določenimi izjemami;
- polletno poročanje EK o napredku pri izvrševanju Načrtov.

Banki sta o realizaciji Načrtov redno polletno poročali EK, prvič novembra 2014 (za obdobje od septembra 2013 do junija 2014) in zadnjič novembra 2015 (za obdobje od januarja 2015 do junija 2015). Za obdobje do decembra 2015 bo morala poročati DUTB kot pravna naslednica obeh bank. **Za obdobje po pripojitvi bank k DUTB je Generalni direktorat EK za konkurenco (EK DG-COMP) zahteval, da DUTB nadalje ločeno računovodi sredstva, ki jih je prevzela s pripojitvijo obeh bank, ter o teh sredstvih še naprej redno polletno poroča EK.**

5 Izredni ukrepi

Da bi se lahko uresničila Načrta, je bila **nujna dokapitalizacija obeh bank najkasneje do konca leta 2013**. Vlada RS se je s sklepom z dne 6. 9. 2013 zavezala, da v primeru ocene Banke Slovenije, da je za zagotavljanje solventnosti banke potrebno povečati kapital banke, izvede vse potrebne postopke - vključno s postopki in podpisi dokumentov za pridobitev predhodnega pozitivnega mnenja EK k takšnemu ukrepu povečanja kapitala. Banka Slovenije je v tej zvezi dne 29. 11. 2013 MF pozvala, da jo seznani, s kakšnimi ukrepi in v kakšnem časovnem okviru bo izvršilo navedeni sklep Vlade RS ter ga pri tem opozorila, da je solventnost bank ključen pogoj za ohranjanje ELA v obeh bankah. Dne 11. 12. 2013 je Banka Slovenije dodatno obvestila MF, da je za zaključek procesa postopnega prenehanja poslovanja Probanke in Factor banke potrebna dokapitalizacija v skupni višini 445 mio EUR.

Dne 12. 12. 2013 je Vlada RS sprejela sklep, s katerim:

- se je seznani o kapitalskih zahtevah za obe banki v minimalni skupni višini 445 mio EUR (od tega 176 mio EUR Probanka in 269 mio EUR Factor banka); MF je namreč, kot že omenjeno, vztrajal pri dokapitalizaciji v višini najnižjega zneska, ki je bil v tistem trenutku potreben za zagotovitev možnosti črpanja ELA;
- je na podlagi predloga medresorske komisije iz 20. člena ZUKSB odločila, da se dokapitalizacija obeh bank izvede po prejemu dokončnega pozitivnega mnenja EK o skladnosti poročila in dokapitalizacije s pravili EK o državnih pomočeh in sicer z denarnimi vplačili in stvarnimi vložki (Tabela 7);
- se je seznani, da bi lahko prispevek imetnikov podrejenih obveznosti bank k pokritju izgube znašal skupaj 64 mio EUR (Tabela 7);
- se je na predlog medresorske komisije iz 20. člena ZUKSB zavezala, da bo po prenehanju ELA zagotovila bankama likvidnostno podporo do 330 mio EUR (Factor banka) oziroma 300 mio EUR (Probanka) po tržnih pogojih.

5.1 Prenehanje kvalificiranih obveznosti

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala bank, ki izhaja iz ocen izkaza finančnega položaja obeh bank na dan 6. 9. 2013 oziroma 30. 9. 2013 (Probanka v višini 214,163 mio EUR in Factor banka v višini 283,347 mio EUR), ter glede na ugotovitev, da v primeru stečaja bank kvalificirane obveznosti bank ne bi bile poplačane niti delno, je Banka Slovenije (na podlagi prvega in drugega odstavka 261a. člena v skladu s prvim odstavkom 261c. člena ZBan-1) bankama dne 17. 12. 2013¹¹ sprejela izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke (Odločbi o izrednih ukrepih z dne 17. 12. 2013¹²). V obeh bankah je bilo skupaj, kot že omenjeno, 64 mio EUR podrejenih obveznosti.

Na Ustavno sodišče RS so bile decembra 2013 vložene pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti 261a., 261b., 261c., 261d., 261e. 347. in 350a. člena ZBan-1 z Ustavo RS. Pobudniki so Ustavnemu sodišču RS predlagali tudi začasno zadržanje izvajanja navedenih členov, saj naj bi "v nasprotnem primeru lahko nastale nepopravljive škodljive posledice za imetnike podrejenih obveznic, prav tako pa za pravno varnost upnikov kot bank dolžnic in delovanje pravosodja kot celote". Po mnenju predlagateljev naj ne bi nastopile nobene škodljive posledice zaradi zadržanja, saj naj bi se lahko izvedla dokapitalizacija bank in sporazumen odkup ali zamenjava podrejenih obveznic po

¹¹ Na podlagi obvestila MF z dne 17. 12. 2013, da bo EK ministrstvu dne 18. 12. 2013 izdala pozitivne odločbe o državni pomoči, je Svet Banke Slovenije na korespondenčni seji dne 17.12.2013 sprejel odločbi o izrednih ukrepih. Pisni odpravek odločb je bil vročen bankam dne 18. 12. 2013, ko je MF Banki Slovenije predložilo tudi pisni odpravek odločbe EK.

¹² Odločbi sta dostopni na spletni strani Banke Slovenije <https://www.bsi.si/nadzor-bank.asp?MapaId=1600>.

določili ZBan-1, ki so bila v veljavi do uveljavitve ZBan-1L. Ustavno sodišče je 18. 12. 2013 sklenilo, da se predlog za zadržanje zavrne¹³. Ustavno sodišče v času priprave tega poročila še ni dokončno odločilo o pobudah.

5.2 Dokapitalizacija

Zaradi pokrivanja izgube se je osnovni kapital obeh bank zmanjšal na 0, zato je Banka Slovenije odločila o povečanju osnovnega kapitala bank v obsegu, s katerim je obema bankama zagotovila solventnost. **Povečanje osnovnega kapitala banke se je, na podlagi odločb o državni pomoči, ki jih je izdala EK, dne 18. 12. 2013 izvedlo s stvarnimi vložki (zakladne menice) in z denarnim vplačilom, ki jih je v celoti zagotovila RS. Banki sta bili tako dokapitalizirani v skupni višini 445 mio EUR (od tega 176 mio EUR Probanka in 269 mio EUR Factor banka). Zaradi pokrivanja izgube bank so, kot navedeno v prejšnji točki, prenehale kvalificirane obveznosti iz naslova izdanih navadnih in prednostnih delnic ter podrejenih obveznic.** Slednje so bile v poslovnih knjigah bank izkazane v višini 41,171 mio EUR (Probanka) oziroma 22,8 mio EUR (Factor banka). Knjigovodska vrednost kapitala bank je po navedenih ukrepih **konec leta 2013 znašala 3,6 mio EUR za Probanko in 12,6 mio EUR za Factor banko, količnik kapitalske ustreznosti pa je za Probanko znašal 0,04% in za Factor banko 1,79%, s čimer je bila zagotovljena minimalna solventnost.** Navedeni ukrepi Banke Slovenije so bili nujni za krepitev stabilnosti slovenskega bančnega sistema in začetek konsolidacije bančnega sistema in so imeli z vidika stabilizacije gospodarstva širši pozitiven učinek.

Pri tem gre ponoviti, kar izhaja tudi iz Tabele 7, da je EK za banki odobrila skupno 521 mio EUR državne pomoči, kar je 76 mio EUR več, kot je znašala dejanska dokapitalizacija, ki jo je na podlagi odločitve MF izvedla RS (445 mio EUR). Znesek 445 mio EUR je sicer minimalno potreben za uresničitev Načrtov prestrukturiranja bank, neizkoriščen del dokapitalizacije, in sicer 60 mio EUR pri Probanci in 16 mio EUR pri Factor banki, je bil predviden za morebitne dodatne potrebe po pokrivanju izgub iz poslovanja v nadaljevanju (ki pa do prenehanja bank niso bile realizirane).

¹³ Ustavno sodišče v obrazložitvi med drugim navaja, da je treba upoštevati škodljive posledice, ki bi nastale z začasnim zadržanjem izvrševanja ZBan-1, zlasti, da bi brez načrtovanih ukrepov dokapitalizacije treh sistemskih bank v skladu z ZUKSB do 31. 12. 2013, ki predpostavljajo uporabo izpodbijanih zakonskih določb, v teh bankah izpolnjeni pogoji za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev, ker navedene banke ne izpolnjujejo zahtev glede minimalnega kapitala iz 136. člena ZBan-1. Nujna posledica odvzema dovoljenja bi bil stečaj teh bank. Stečaj treh sistemskih bank v Republiki Sloveniji pa bi pomenil za finančni sistem v državi tako obremenitev, da bi se tveganje propada razširilo praktično na vse udeležence na finančnem trgu in bi posledično povzročilo izgube za vse deponente in vlagatelje v bankah v Republiki Sloveniji. V tem primeru bi bilo ogroženo tudi izplačilo zjamčenih vlog. Navedene posledice po oceni Ustavnega sodišča pomenijo hude škodljive posledice, ki bi jih bilo v primeru, če bi se izkazale navedbe pobudnikov za neutemeljene, najmanj zelo težko popraviti. Na eni strani bi torej šlo za škodljive posledice, ki bi pobudnikom nastale v primeru, če bi se izkazale njihove trditve o protiustavnosti izpodbijanih določb za utemeljene – in te po mnenju Ustavnega sodišča niso nepopravljive, medtem ko bi na drugi strani šlo za nepopravljive posledice, do katerih lahko pripelje zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb. Možnost nastanka slednjih je po mnenju Ustavnega sodišča pretehtalo nad morebitnimi škodljivimi posledicami, ki bi utegnile prizadeti pobudnike. Stečaji treh sistemskih bank v Republiki Sloveniji bi namreč nedvomno povzročili tudi za pobudnike najmanj enake, če ne še večjih škodljivih posledic kot izpodbijana ureditev. Povzročili bi lahko hudo nestabilnost finančnega sistema v državi in te posledice bi bile težko popravljive. Vsekakor pa bi bile hujše od posledic, kot so jih zatrjevali pobudniki.

Tabela 7: Pregled ključnih podatkov obeh bank (v mio EUR)

	Probanka	Factor banka	Skupaj
Kapital banke v sept/2013 (po oceni vrednosti sredstev banke)	-214,2	-283,3	-497,5
Prenehanje kvalificiranih obveznosti zaradi pokrivanja izgube	59,1	35,0	94,1
- izbris obstoječih delničarjev (zmanjšanje osnovnega kapitala)	17,9	12,2	30,1
- izbris podrejenih obveznosti	41,2	22,8	64,0
Dokapitalizacija banke s strani RS v decembru 2013 ¹⁴	176	269	445
- vplačilo v denarju	160	160	320
- stvarni vložek (zakladne menice)	16	109	125
Najvišji znesek odobrene državne pomoči (EK)	236	285	521
Neizvedena dokapitalizacija	60	16	76

6 Nadzor nad likvidnostjo bank

Banka Slovenije je že v zadnjem četrtletju 2012, kot odziv na visoko izpostavljenost obeh bank likvidnostnemu tveganju, vzpostavila sistem dnevne spremljave kratkoročne likvidnostne situacije obeh bank. Banka Slovenije je namreč preko dnevne spremljave 60 dnevnega plana denarnih tokov ter njihove dejanske realizacije, začela redno in ažurno ugotavljati obdobje oziroma število dni do potencialne nelikvidnosti obeh bank.

Po imenovanju izredne uprave septembra 2013 se je nadzor nad spremljavo likvidnostne situacije obeh bank še okrepil. Vpeljan je bil namreč sistem predhodne enodnevne najave višine črpanja ELA vključujoč specifikacijo odlivov, za katere je bil črpan znesek posojila porabljen. Poleg tega je bila vzpostavljena dnevna spremljava denarnih tokov obeh bank preko plačilnega sistema Target2. Preko prej omenjenega sistema se je namreč preverjalo, ali so bila sredstva iz naslova ELA porabljena za poplačila depozitov, ki jih je banka Banki Slovenije poročala pretekli dan. Istočasno se je preverjalo, ali je obveznost (potencialna obveznost), ki se poplačuje s sredstvi ELA, dejansko obstajala v bilancah bank na dan imenovanja izrednih uprav ter ali se datum poplačila posamezne obveznosti ujema z datumom v računovodskih evidencah obeh bank.

7 Izredni pregledi Banke Slovenije po imenovanju izrednih uprav

Od imenovanja izredne uprave naprej je Banka Slovenije izvajala stalen nadzor nad obema bankama, in sicer z rednim mesečnim poročanjem izrednih uprav na sejah Sveta BS v zvezi s poslovanjem Factor banke in Probanka, z izvajanjem pristojnosti njunih skupščin in nadzornih svetov ter z že prej omenjenimi pisnimi navodili Banke Slovenije.

Banka Slovenije je v obdobju po imenovanju izrednih uprav v obeh bankah izvedla tudi dva izredna pregleda, ki sta opisana v nadaljevanju.

7.1 Pregled namenske porabe ELA

Banka Slovenije je oktobra in novembra 2013 v obeh bankah izvedla pregled namenske porabe ELA, katerega namen je bil pregled notranjih kontrol povezanih s procesom črpanja in porabe ELA.

¹⁴ Od tega zneska je povečanje osnovnega kapitala predstavljalo le 5,5 mio EUR (Probanka) oziroma 8,4 mio EUR (Factor banka).

Obe banki sta že v času pregleda s strani Banke Slovenije pristopili k zniževanju določenih tveganj. Factor banka je znižala tveganje nerazpolaganja z revizijskimi sledmi glede najave odpoklica depozitov ter odpravila dvojno zastavo vrednostnih papirjev. Probanka je umaknila ponudbo glede možnosti predčasnega odkupa izdanih obveznic PRB 10 ter začela izvajati revizijo upravičenosti planiranih nabav za leto 2013. Zniževanje drugih ugotovljenih tveganj je Banka Slovenije preverila v ponovnem pregledu poslovanja obeh bank.

Povzetek aktivnosti obeh bank za zmanjšanje tveganj:

- upravi obeh bank sta izdali sklep, da morajo odvisne družbe obeh bank pred vsako poslovno odločitvijo pridobiti predhodno soglasje uprave banke oziroma odbora za komercialno bančništvo;
- obe banki sta vzpostavili spremljavo odlivov iz transakcijskih računov odvisnih družb;
- obe banki sta vzpostavili dodatno spremljavo odlivov iz računov, ki jih imata banki pri drugih bankah (nostro računi), banki tudi zmanjšujeta število transakcijskih računov pri drugih bankah;
- obe banki imata načrt za zmanjševanje tveganj povezanih s kadri v informacijski tehnologiji;
- Probanka je izvedla revizijo planiranih nabav za leto 2013 ter pripravila plan nabav za leto 2014, v obeh letih je predvideno občutno znižanje stroškov poslovanja;
- Probanka je prodala celotno prosto primerno tržno finančno premoženje.

7.2 Pregled poslovanja na področju delovanja nadzornega sveta in uprave Factor banke

V decembru 2013 in januarju 2014 je bil v Factor banki izveden pregled morebitnih nepravilnosti in sumov kaznivih dejanj pri sklepanju poslov pred imenovanjem izredne uprave; ta pregled je bil podlaga za prijavo sumov kaznivih dejanj Nacionalnemu preiskovalnemu uradu (NPU). Pregled je bil povezan z navodilom Banke Slovenije izredni upravi banke, da izvede revizijo celotnega poslovanja in upravljanja za obdobje od leta 2006 do 2013 (glej točko 2.3), ter prošnjo uprave, da Banka Slovenije v ta namen banki zagotovi strokovno pomoč. Pregled se je izvedel ciljno in omejeno na tiste primere, kjer so obstajali znaki, da so nepravilnosti verjetne. Področji pregleda sta bili:

- delovanje uprave in nadzornega sveta banke pred izdajo Odločbe o izredni upravi in
- pregled nekaterih poslov, ki so bili sklenjeni med banko in člani nadzornega sveta oziroma z njimi povezanimi osebami.

V zvezi s pregledom delovanja uprave in nadzornega sveta Factor banke so ugotovitve pregleda nakazovale možnost obstoja:

- suma kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti (240. člen KZ-1) z zlorabo položaja članov uprave in članov nadzornega sveta v funkciji odločanja o naložbah članov nadzornega sveta in z njimi povezanimi osebami (storitveni oziroma komisivni način izvršitve kaznivega dejanja),
- suma kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti (240. člen KZ-1) z opustitvijo dolžnega ravnanja članov uprave in članov nadzornega sveta, zaradi česar je bila banki storjena škoda (opustitveni oziroma omisivni način izvršitve kaznivega dejanja)

V zvezi s pregledom posameznih poslov, opravljenih med banko in člani nadzornega sveta banke oziroma z njimi povezanimi osebami, ki jih je nadzorni svet banke Factor banke odobril v obdobju 2008 do 2012, je bilo ugotovljeno, da posamezni člani nadzornega sveta banke niso razkrili svojih povezav ter se tudi niso izločali iz odločanja o poslih, ki so bili povezani z njimi oziroma z njimi povezanimi osebami. Prav tako nadzornemu svetu teh povezav ni razkrila uprava banke, čeprav je v določenih primerih bonitetna služba v banki to ugotovila. Očitno je, da zaradi namernega prikrivanja vsi člani nadzornega sveta niso razpolagali z istimi informacijami o

posameznih primerih, o katerih so odločali. Zaradi tega je možno, da so nekateri člani nadzornega sveta pridobili koristi na račun banke. Strokovna služba BS je pri pregledu odločitev nadzornega sveta in posameznih kreditnih poslov ugotovila nepravilnosti, ki bi lahko pomenile, da vsi člani uprave in vsi člani nadzornega sveta niso delovali v interesu banke, temveč predvsem v korist oseb, ki so bile z njimi povezane.

Ponovimo, da sta izredni upravi obeh bank v času svojega mandata podali skupno 70 ovadb in tožb proti odgovornim osebam v bankah (nadzorni svet, uprava, drugi zaposleni), drugim fizičnim in pravnim osebam, kar je razvidno iz Tabele 1 v točki 2.3.

8 Predčasno poplačilo obveznosti

Pred prenehanjem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev sta morali banki poplačati vloge deponentov. V dokumentih Vlade RS, Banke Slovenije in EK, ki se nanašajo na nadzorovano prenehanje obeh bank, kot tudi javno, je bila večkrat izražena zaveza, da bodo poplačani vsi navadni upniki obeh bank – in ne le imetniki zajamčenih vlog do 100.000 EUR.

Predčasno poplačilo depozitov oz. vlog bank z izredno upravo ureja Zakon o bančništvu (ZBan-2) v 364. členu, ki določa, da ima banka pravico predčasno poplačati to obveznost, pri čemer pa **mora najprej Banka Slovenije v zvezi z izvajanjem načrta reorganizacije ugotoviti, da so na podlagi ukrepov za postopno prenehanje banke izpolnjeni pogoji za predčasno poplačilo posameznih obveznosti banke**. Pogoji za predčasno poplačilo obveznosti so izpolnjeni, če so na podlagi ukrepov za unovčitev premoženja banke **zagotovljena zadostna likvidna sredstva** in predčasno poplačilo **ne bi ogrozilo doseganja ciljev izrednih ukrepov v banki**. Glede na to, da sta bili banki pod izrednima upravama, ter da je Banka Slovenije izvajala tako pristojnosti skupščine, kot tudi nadzornega sveta, izredna uprava pa je v skladu z 258. členom ZBan-1 (ki v tem delu po ZBan-2 še velja) vodila in zastopala banko ter izvajala aktivnosti za izvajanje izrednih ukrepov v skladu s pisnimi navodili Banke Slovenije, je bilo v konkretnem primeru ustrezno, da je Banka Slovenije v zvezi s predčasnim poplačilom vlog obema bankama izdala pisno navodilo (izdano je bilo avgusta in decembra 2015, podrobneje v nadaljevanju) in ne zgolj ugotovi izpolnjevanje pogojev za predčasno poplačilo.

V skladu s 364. členom ZBan-2 izredna uprava banke sama ne more odločati o predčasnem poplačilu vlog (razen v primeru, da se deponent strinja s predčasnim poplačilom), ampak je potrebna ugotovitev oz. odločitev Banke Slovenije, da obstajajo pogoji, da se predčasno poplačilo vlog lahko izvede. Cilj izrednih ukrepov med drugim je, da se v okviru upravljanja in unovčevanja finančnega premoženja banke zagotovijo sredstva za poplačilo deponentov in drugih vlagateljev v največjem možnem obsegu, v konkretnem primeru z upoštevanjem **vrstnega reda poplačila**, kot bi veljal v primeru **stečaja** banke.

Upoštevanje **vrstnega reda predčasnega poplačila posameznih razredov obveznosti**, kot jih določa 365. člen ZBan-2, je potrebno, da ne bi prišlo do oškodovanja upnikov istega razreda, če vsi upniki določenega razreda ne bi bili poplačani v enakem deležu. Ti razredi so:

1. zajamčene vloge¹⁵ – do 100.000 EUR;
2. vloge, ki se upoštevajo pri določitvi zajamčenih vlog – presežek nad 100.000 EUR;
3. druge vloge (ki niso zajamčene niti delno, kamor sodi tudi obveznost do SID);
4. navadne obveznosti (obveznosti, ki ne izhajajo iz vlog);

¹⁵ Zajamčene vloge so do 12. aprila 2016, ko je začel veljati Zakon o sistemu jamstva za vloge (Ur.l. št. 27/16), urejale določbe 8. poglavja ZBan-1. Do 100.000 EUR so bile zajamčene vloge fizičnih oseb, fizičnih oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost ter samostojnih podjetnikov in pravnih oseb, ki ustrezajo merilom za mikro in majhne družbe po ZGD-1; glej 310. člen ZBan-1.

5. podrejene obveznosti;
6. kapital.

Banki lahko v skladu z določili prvega odstavka 364. člena ZBan-2, v primeru predčasnega poplačila vlog, **odštejeta obresti** za obdobje od predčasnega poplačila do pogodbeno dogovorjene zapadlosti. **Predčasno poplačilo depozitov/vlog torej pomeni bistveno znižanje stroškov poslovanja obeh bank, saj sta banki imeli na eni strani presežek denarnih sredstev, za katere sta prejemale nizke obresti, na drugi strani pa depozite, za katere sta plačevali visoke obresti.**

8.1 Predčasno poplačilo zajamčenih vlog

Banka Slovenije je od Factor banke dne 14. 7. 2015 in od Probanke dne 30. 7. 2015 prejela predloga za predčasno poplačilo zajamčenih depozitov oz. vlog.

Svet Banke Slovenije je na svoji korespondenčni seji dne 12. 8. 2015 sprejel sklep, da so izpolnjeni pogoji za predčasno poplačilo zajamčenih vlog obeh bank in da se na tej podlagi bankama **izda Navodilo o predčasnem poplačilu zajamčenih vlog**, ne pa tudi drugih vlog (ki niso zajamčene niti delno, kamor sodi tudi vloga SID banke). Obveznosti in likvidna sredstva bank na 30. 6. 2015 so razvidna iz Tabele 8. Navedena odločitev je pomenila tudi nižanje stroškov poslovanja bank (odhodki zaradi visokih pasivnih obrestnih mer, ki so bistveno presegale takratne tržne obrestne mere in nizke tržne obrestne mere za naložbe pri bankah in Banki Slovenije).

Tabela 8: Stanje obveznosti in likvidnih sredstev bank na dan 30. 6. 2015 (v 000 EUR)

	Probanka	Factor banka
Vloge	88.535	64.208
zajamčene vloge – do 100.000 EUR	35.935	2.528
zajamčene vloge – presežek nad 100.000 EUR	3.644	512
vloge, ki niso zajamčene	6.882	13.162
SID banka	42.074	48.006
Navadne obveznosti:	213.959	180.052
obveznost do MF	211.177	179.194
druge obveznosti	2.782	858
Likvidna sredstva	68.128	37.848
- vloge	-88.535	-64.208
Primanjkljaj likvidnih sredstev za <u>predčasno</u> poplačilo vseh vlog	-20.407	-26.360

8.2 Predčasno poplačilo preostalih obveznosti, razen SID in MF

V času odločanja Sveta Banke Slovenije, na seji dne 12. 8. 2015, o predčasnem poplačilu obveznosti obeh bank sta banki sicer razpolagali z zadostnimi likvidnostnimi sredstvi, da bi lahko poplačali tudi nezajamčene vloge - a brez obveznosti do SID (Tabela 8). Obveznosti do SID se po določilih ZBan-1 lahko obravnavajo enako kot druge nezajamčene vloge in zato bi nepoplačilo SID lahko pomenilo kršitev enake obravnave upnikov v primeru stečaja. Izdaja navodila za predčasno poplačilo (samo) ostalih navadnih upnikov bi tako pomenila določeno pravno tveganje za Banko Slovenije. Zlasti je bilo tovrstno tveganje identificirano ob okoliščini, da takrat Vlada RS še ni sprejela sklepov o načinu prenehanja obeh bank (še 13. 11. 2015 je Vlada RS sprejela dokončen sklep o pripojitvi obeh bank k DUTB).

Izredni upravi obeh bank sta na Banko Slovenije naslovili predlog (Factor banka dne 29. 10. 2015 in dopolnitev dne 9. 11. 2015; Probanka dne 5. 11. 2015), da naj v zvezi z izvajanjem načrta prestrukturiranja in postopnega prenehanja bank **ugotovi, da so v skladu s 364. členom ZBan-2**

izpolnjeni pogoji za poplačilo še preostalih obveznosti bank, razen (i) obveznosti banke iz naslova obveznosti do MF in (ii) obveznosti do SID banke, vse pod pogojem, da SID banka soglaša s predčasnim poplačilom teh obveznosti.

SID je dne **26. 11. 2015** (po sprejemu sklepa Vlade o pripojitvi k DUTB) **sprejel izjavo, da se strinja, da se pred njegovo vlogo poplačajo vse ostale vloge nezajamčenih vlagateljev.** Glede na dejstvo, da je **Vlada RS dne 13. 11. 2015 podprla pripojitev obeh bank k DUTB z obračunskim datumom 1. 1. 2016 ali kasneje in hkrati sprejela sklep, da se pripojitev izvede do konca februarja 2016,** ni bilo tveganja, da SID ne bi bila poplačana v okviru DUTB po izvedeni pripojitvi obeh bank.

Tabela 9: Pregled stanja obveznosti in likvidnih sredstev bank na dan 27. 11. 2015 (v 000 EUR)

	Probanka	Factor banka
Vloge	43.115	33.462
zajamčene vloge – do 100.000 EUR	1.472	864
vloge, ki niso zajamčene	5.513	8.645
SID banka	36.130	23.953
Navadne obveznosti:	213.959	180.052
obveznost do MF	196.313	176.451
druge obveznosti	1.068	145
Likvidna sredstva	35.274	19.673
- vloge	-43.115	-33.462
Primanjkljaj likvidnih sredstev za predčasno poplačilo vseh vlog	-7.841	-13.789

Banka Slovenije je, enako kot v primeru izdaje navodila o predčasnem poplačilu zajamčenih vlog (točka 8.1), analizirala tudi zadostnost likvidnih sredstev za predčasno poplačilo preostalih obveznosti (razen do SID in MF) in ocenila, da bi bankama **preostanek likvidnih sredstev zadostoval za poravnavanje načrtovanih dospelih in potencialnih obveznosti do nameravane pripojitve bank k DUTB** (najkasneje do konca februarja 2016), in da predčasno poplačilo preostalih obveznosti (razen SID in MF) **ne bi ogrozilo doseganja ciljev izrednih ukrepov**, to je poplačila vseh navadnih upnikov banke.

Na tej podlagi je **Svet Banke Slovenije** ugotovil, da so v skladu s 364. členom ZBan-2 izpolnjeni pogoji za predčasno poplačilo preostalih obveznosti (razen do SID in MF) in dne **8. 12. 2015 bankama izdal Navodilo o predčasnem poplačilu preostalih obveznosti bank, razen SID in MF¹⁶.**

Banki sta na podlagi dveh navodil Banke Slovenije o predčasnem poplačilu zajamčenih vlog (avgust 2015) ter preostalih obveznosti- razen do SID in MF (december 2015) predčasno izplačali vse obveznosti, ki sta jih lahko - razen vlog, pri katerih nista razpolagali z vsemi potrebnimi podatki za izplačilo¹⁷ (zgolj Probanka) in vlog, ki so bile zastavljene v zavarovanje garancij, ki jih je izdala banka¹⁸. **Skupna višina teh vlog, ki je bila s pripojitvijo prenesena na DUTB v okviru**

¹⁶ O tem je Banka Slovenije javnost obvestila v Sporočilu (<https://www.bsi.si/iskalniki/sporocila-za-javnost.asp?VsebinaId=18567&MapaId=137#18567>).

¹⁷ Gre za primere, kjer deponenti banki niso sporočili sprememb podatkov, s katerimi je banka razpolagala ob sklenitvi pogodbenega razmerja, zato niso prejeli obvestila banke o predčasnem poplačilu vloge, oziroma niso odgovorili na navedeno obvestilo ter jih banka niti na noben drug način ni mogla kontaktirati.

¹⁸ Depoziti, ki so bili zastavljeni **za terjatve** banke do deponentov (tj. za kredite, ki jih je dala banka), so bili v skladu z drugim odstavkom 185. člena Stvarnopravnega zakonika (SPZ) izplačani na način, da je bil zastavljeni depozit pobotan z zavarovano terjatvijo, pri čemer je bila zavarovana terjatev banke zmanjšana za obresti v višini bančne eskontne stopnje od dneva plačila zastavljene terjatve do dneva zapadlosti zmanjšane terjatve. Presežek je bil (predčasno) izplačan na račun deponenta. V primeru zastave depozitov **za garancije** pa gre za bodoče pogojne obveznosti. V primeru predčasnega izplačila zastavljenih depozitov zastavitelju, ki jih ni mogoče

univerzalnega nasledstva, je na dan odločanja Sveta Banke Slovenije o prenehanju dovoljenja za opravljanje bančnih storitev (9. 2. 2016) znašala 4,092 mio EUR (od tega 2,88 mio EUR pri Factor banki in 1,212 mio EUR pri Probanki).

Banki sta tudi v letu 2016 (do 9. 2. 2016) uspeli z unovčevanjem premoženja zagotoviti likvidnost, tako da je Factor banka v celoti predčasno poplačala obveznost do SID, Probanka pa je uspela predčasno poplačati SID banko v pretežni meri – odprto je ostalo le še 4 mio EUR obveznosti.

9 EK DG-COMP (Generalni direktorat EK za konkurenco)

Med izvajanjem aktivnosti, povezanih s pripojitvijo bank k DUTB, je EK DG-COMP postavil določene pogoje **v povezavi s tveganji nedovoljene oziroma nove državne pomoči**. V primeru, da se pri izvajanju aktivnosti ne bi predhodno uskladili z EK, bi ta lahko sprožila postopek ugotavljanja nedovoljene državne pomoči. V komunikaciji med EK in MF (na tej ravni je primarno tekla komunikacija glede državne pomoči) so se namreč najprej pojavile interpretacije pravil in zavez v zvezi z dovoljeno državno pomočjo, zlasti da bi banki morali pred samo pripojitvijo k DUTB izkazovati le obveznosti do svojega lastnika, torej da bi morali poplačati tudi obveznosti do SID, ki je sicer tudi v državni lasti.

Dne 13. 1. 2016 je v Banki Slovenije potekal sestanek predstavnikov EK s predstavniki vseh institucij, ki so bile udeležene v procesu prenehanja Probanke in Factor banke (MF, SID, SDH, PB, FB, DUTB, BS). Ključno vprašanje, ki ga je tokrat izpostavila EK, je bila morebitna prednost, ki bi jo SID banka pridobila s predčasnim poplačilom pred MF, če bi bile pogodbene zapadlosti poplačil drugače določene. To stališče EK je sicer nekoliko v nasprotju s tolmačenjem, kot je navedeno v prejšnjem odstavku, vendar je bila, ne glede na navedeno, utemeljenost predčasnega poplačila SID dokazana s pogodbami med Probanko/Factor banko in SID in iz njih izhajajočih klavzul odpoklica v primeru statusnih sprememb banke ter pogodbami med Probanko/Factor banko in MF.

Banka Slovenije je tako dne 1. 2. 2016 od MF dobila obvestilo predstavnika DG-COMP, da predčasno poplačilo SID pred pripojitvijo ni sporno z vidika nedovoljene državne pomoči, vendar tudi, da takega poplačila pred pripojitvijo ni nujno potrebno izvesti. Iz tega razloga sta se izredni upravi bank odločili, da bosta do same pripojitve predčasno poplačali SID v višini, ki jim jo dopušča razpoložljiva likvidnost. Tako je, kot že omenjeno v prejšnji točki, Factor banka dne 5. 2. 2016 predčasno poplačala obveznosti do SID v celoti, Probanka pa je 9. 2. 2016 poplačala pretežni del obveznosti do SID – odprta je ostala obveznost v višini 4 mio EUR.

10 Sprememba načina nadzorovanega prenehanja

Že leta 2015 sta izredni upravi Factor banke in Probanke začeli opazati, da se je hitrost unovčevanja premoženja začela upočasnjevati ter, da so se možnosti za učinkovito unovčenje finančnega premoženja bank v okviru maksimalnega dovoljenega časovnega okvira izrednih ukrepov precej izčrpale. Hkrati sta izredni upravi že izvedli velik del postopkov v zvezi s postopnim prenehanjem, s čimer sta zmanjšali obseg in kompleksnost poslovanja. **Zato sta za nadaljnje učinkovito izvajanje načrta postopnega prenehanja poslovanja ter s ciljem nadaljnje racionalizacije stroškov poslovanja banki začeli s postopki za predčasno prenehanje poslovanja.**

pobotati z bodočo pogojno terjatvijo (garancijo), bi predmet zavarovanja prenehal, banki kot zastavni upniki pa bi ostali brez zavarovanja za izdane garancije (in s tem brez poplačila za primer, da bi bile garancije unovčene).

Za Probanko je bilo tako najprej predvideno, da bi se del premoženja izčlenil in prenesel na Družbo za upravljanje premoženja (AMC¹⁹), del premoženja bi se prenesel na namensko družbo za prestrukturiranje (SPV), ti dve novoustanovljeni družbi bi se prodali privatnemu investitorju, po prenehanju bančne licence pa bi se preostanek ("legacy") banke pripojil k DUTB. Ta scenarij (o njem več v točki 10.1) so ob določenih predpostavkah podprli Svet Banke Slovenije dne 21. 7. 2015, Vlada RS dne 22. 7. 2015 ter MF dne 28. 7. 2015. Za Factor banko je bilo predvideno, da se v celoti pripoji k DUTB do konca leta 2015. Ta scenarij sta podprla tako Svet Banke Slovenije dne 21. 7. 2015, kot Vlada RS dne 20. 9. 2015.

Scenariji, kako bosta banki predčasno prenehali, so se v drugi polovici leta 2015 spreminjali, najbolj pri Probanki in njenem projektu AMC/SPV. Revizija računovodskih izkazov Probanke po stanju na dan 30. 6. 2015, ki je bila izvedena v okviru izdelave delitvenega načrta za namene ustanovitve AMC, je namreč pokazala, da ima Probanka zaradi zahtev po dodatnih slabitvah s strani revizorja, negativni kapital v višini 5,5 mio EUR, o čemer je Probanka 7. 10. 2015 obvestila Banko Slovenije. V tej zvezi je Banka Slovenije dne 14. 10. 2015 pozvala MF, naj se kot predstavnik lastnika odloči o naslednjih korakih: dokapitalizacija Probanke ali pospešena pripojitev celotne banke k DUTB.

Kot najoptimalnejša rešitev, ob upoštevanju vseh okoliščin ter javnofinančnih posledic (zlasti je bil presojan morebiten vpliv pripojitve na ključen javnofinančni cilj, tj. znižati primanjkljaj sektorja države pod 3% BDP do konca leta 2015) je bila izbrana pripojitev k DUTB po 31. 12. 2015. Podrobneje; **Vlada RS je 13. 11. 2015 sprejela sklep**, da podpira aktivnosti v smeri **poenostavljene pripojitve** Probanke in Factor banke k DUTB na način, da bo s tem dokončanje postopka nadzorovanega prenehanja obeh bank najugodnejše z vidika celotnega kapitalskega bremena države, da se kot **obračunski datum pripojitve upošteva 1. 1. 2016 ali kasnejši datum, in da se pripojitev zaključi do konca februarja 2016**. Spomnimo, da je za Factor banko Vlada RS sicer že 20. 9. 2015 sprejela sklep, da podpira pripojitev banke k DUTB.

Na tej podlagi je Svet Banke Slovenije na seji dne 24. 11. 2015 podaljšal mandat izrednima upravama bank do konca februarja 2016. Na določitev datumov posameznih aktivnosti, potrebnih za izvedbo pripojitve (in posledično na rok, do katerega se podaljša izredna uprava), je ključno vplivala potreba po izdelavi zaključnega računa bank v skladu z 68. členom ZGD-1 in revizija zaključnega računa, posledično je bil zaključek pripojitve predviden v februarju 2016, kar je bilo časovno usklajeno tudi s sklepom Vlade RS.

Za nemoten potek vseh operativnih aktivnosti so strokovne službe Banke Slovenije skupaj s predstavniki preostalih deležnikov (obe banki, MF, DUTB in SDH) identificirale vse potrebne aktivnosti za prenehanje poslovanja obeh bank in njuno pripojitev k DUTB. Za njihov nemoten potek in pravočasno izvedbo so bili že sredi avgusta 2015 uvedeni redni tedenski sestanki predstavnikov vseh deležnikov.

10.1 Projekt AMC/SPV

Kot je bilo že omenjeno, je prvotni načrt predčasnega prenehanja Probanke predvideval izčlenitev in prenos dela premoženja banke na družbo za upravljanje premoženja (AMC) in prenos nedonosnih posojil (NPL, non-performing loans) na namensko družbo za prestrukturiranje (SPV) ter njuno prodajo privatnemu investitorju, preostali del ("legacy") banke pa naj bi se pripojil k DUTB. Dne 21. 7. 2015 je Svet Banke Slovenije potrdil ta projekt kot najbolj optimalen, Vlada RS pa se je dne 23. 7. 2015 seznanila s predvideno spremembo prenehanja poslovanja Probanke. MF je Banko Slovenije dne 28. 7. 2015, po seji Vlade RS, o obravnavi seznanilo in med drugim zapisalo: "Ministrstvo za finance je, izhajajoč iz omenjenega sklepa Vlade, mnenja, da je najoptimalnejši scenarij dokončanja prenehanja

¹⁹ Predlagano ime je bilo PROPORT, profesionalne storitve upravljanja portfeljev, d.d.

banke tisti, ki predvideva delitev premoženja banke na način, da se ustanovita dve novi družbi, in sicer družba za upravljanje premoženja (AMC) ter namenska družba za prestrukturiranje (SPV). Preostanek premoženja (banka, ki ji Banka Slovenije odvzame licenco) pa se pripoji k DUTB. Pri podaji svojega mnenja Ministrstvo za finance izhaja tudi iz omenjene finančne analize banke in SDH d.d., za katero predpostavlja, da jo tudi Banka Slovenije šteje kot primerno podlago za izbiro scenarija prenehanja banke. Ministrstvo za finance preferira omenjeni scenarij ustanovitve dveh novih družb ter pripojitve preostanka banke k DUTB, ker se z izvedbo takega postopka prenehanja banke izognemo nadaljnji potrebi po dokapitalizaciji banke iz proračunskih sredstev in gledano z vidika do sedaj izvedenih ukrepov v banki tak način predstavlja za državo najnižje kapitalsko breme."

Projekt ustanovitve dveh novih družb (AMC/SPV) je bil oblikovan kot rešitev za zniževanje nedonosnih terjatev v slovenskem bančnem sistemu, ki bi posledično zagotavljal večjo učinkovitosti prestrukturiranja dolga v gospodarstvu, zlasti v segmentu malih in srednjih podjetij. Da Slovenija potrebuje tretji steber za reševanje nedonosnih terjatev (poleg t.i. "workout unit" v banki in DUTB je smiselno še privatno financiran SPV, če le obstoja interes privatnih investorjev), sta priporočala tudi Mednarodni denarni sklad (pomladanska in jesenska izdaja Global Financial Stability Report, Article IV za Evrosistem) in iniciativa bank Vienna Initiative II²⁰. Za ta namen je namreč potrebna določena infrastruktura (ponudnik storitev servisiranja terjatev, prevzetih od bank), s katero je razpolagala Probanke. **Zato je bil AMC poslovna priložnost, ki bi lahko državi prinesla dodano vrednost pri nadzorovanemu prenehanju Probanke.**

Kot najoptimalnejšo sta takšno rešitev za Probanko ocenila tako Banka Slovenije kot MF (na podlagi analize SDH), ker je bila verjetnost za poplačilo davkoplačevalcev in vseh navadnih upnikov ter države nasploh največja. To so potrjevale tudi vse dotedanje finančne analize, ki so predvidevale, da bi bil lahko možen iztržek pri prodaji AMC privatnemu investitorju med 6 mio EUR in 10 mio EUR, odvisno od velikosti sredstev v upravljanju (SPV). Takrat so bile s strani pogodbenega svetovalca Probanke pri tem projektu (Price Waterhouse Coopers Ltd., London) znane tudi neuradne informacije o izkazanem interesu bank za prenos nedonosnih terjatev na SPV, ki naj bi presegal pričakovanja in bi po ocenah lahko znašala vrednost premoženja SPV okoli 1 mrd EUR. Za toliko bi se lahko znižale nedonosne terjatve v slovenskem bančnem sistemu, ki so takrat znašale okoli 6 mrd EUR. Pomembno je bilo tudi, da je ta projekt nudil možnost znižanja nedonosnih terjatev predvsem manjšim bankam, ki za to (nimajo) niso imele lastnih kapacitet.

Banka Slovenije je bila dne 12. 11. 2015 obveščena, da je bila pripojitev Probanke k DUTB dvakrat obravnavana na seji Vlade RS, vendar je bilo obakrat odločanje o tem prestavljeno. V zvezi z ustanovitvijo AMC pa je bilo sporočeno, da Vlada RS **ne bo podprla izčlenitve oz. ustanovitve družbe za upravljanje (AMC)**, o čemer naj bi se nato odločalo v okviru DUTB, če bo izkazan interes. O tem je MF obvestil tudi Probanko dne 16. 11. 2015. Banka Slovenije je dne 24. 11. 2015 Vladi RS, MF in MGRT poslala pismo s -pobudo, naj pristojni ponovno razmislijo o podpori ustanovitve AMC.

Do omenjenih odločitev so bile za ustanovitev AMC izvedene vse aktivnosti v skladu z ZGD-1, vključno z revizijo zaključnega poročila na dan 30. 6. 2015 (katere posledica je bil ugotovljeni negativni kapital), izdelavo delitvenega načrta ter Poročilom nadzornega sveta (Sveta BS) Probanke o pregledu izčlenitve z dne 14. 10. 2015. Za pravno formalno ustanovitev AMC je manjkal le še sklep Vlade RS, da podpira ustanovitev AMC, na tej podlagi bi potem SDH izdal izjavo, da se v imenu edinega družbenika Probanke, odpoveduje uporabi določenih členov ZGD-1, ki jih le ta omogoča za "poenostavitev" ustanovitve AMC.

Po vsebini bi AMC predstavljal platformo za upravljanje s slabimi naložbami. Ustanovitev je bila predvidena s prenosom oz. izčlenitvijo IT opreme (programska in računalniška - 344 tisoč EUR),

²⁰ <http://vienna-initiative.com/vienna-initiative-part-2/>

likvidnih sredstev (647 tisoč EUR) ter terjatev do DUTB po SLA pogodbi - načrtovan je bil prenos pogodbe z DUTB o opravljanju storitev (SLA) iz Probanke na AMC. **Probanka je v ta projekt vložila 530 tisoč EUR.** K tej številki bi bilo potrebno prišteti tudi stroške dela predstavnikov BS, MF in SDH, ki so se s tem projektom ukvarjali.

11 Prenehanje dovoljenja za opravljanje bančnih storitev

Probanka in Factor banka sta dne 5. 2. 2016 Banki Slovenije posredovali Izjavi o izvajanju aktivnosti izrednih uprav v zvezi s prenehanjem poslovanja po njunih načrtih finančnega prestrukturiranja, s katerima sta Banko Slovenije obvestili, da sta izpolnili cilje izrednih ukrepov ter izvedli vse potrebne aktivnosti v zvezi s prenehanjem opravljanja bančnih storitev, ter tako ugotovili, da bi bili lahko podani razlogi za prenehanje dovoljenja za opravljanje bančnih storitev s smiselno uporabo 3. točke prvega odstavka 106. člena ZBan-2. Izredni upravi sta predlagali Banki Slovenije, da oceni, ali so glede na zaključene aktivnosti v zvezi s prenehanjem dejavnosti banke, izpolnjeni cilji izrednih ukrepov in ali še obstajajo razlogi za ohranitev dovoljenja Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev.

V Izjavah obeh bank je med drugim navedeno, da banki od izdaje posamezne odločbe o izredni upravi z dne 6. 9. 2013 dalje nista sklepali novih poslov v zvezi z opravljanjem bančnih in finančnih storitev, razen poslov, ki so izboljševali likvidnostni položaj ali kapitalsko ustreznost posamezne banke z namenom poplačila upnikov banke oziroma sta le zaključevali posle v okviru nadzorovanega prenehanja banke. Kljub navedenemu sta imeli banki še naprej depozitno poslovanje, zato je bilo dejansko prenehanje dovoljenja možno šele po poplačilu depozitov, kar je bilo bankama omogočeno šele s krepitvijo likvidnostne pozicije v drugi polovici leta 2015, na podlagi katere je bilo v skladu s spremembo bančne zakonodaje (ZBan-2) možno predčasno poplačati depozite.

Kot je bilo že omenjeno, sta banki na podlagi dveh navodil Banke Slovenije o predčasnem poplačilu zajamčenih vlog (avgust 2015) ter preostalih obveznosti, razen do SID in MF (december 2015), predčasno izplačali vse obveznosti, ki jih je bilo možno izplačati.

Poleg tega je **Factor banka** zaključila tudi naslednje aktivnosti za prenehanje dejavnosti banke v skladu z Načrtom prestrukturiranja in postopnega prenehanja poslovanja z dne 4. 11. 2013, in sicer:

- dejavnosti v zvezi z investicijskim bančništvom (28. 2. 2014);
- dejavnosti v povezavi s produkti oz. storitvami s področja poslovanja s prebivalstvom za rezidente in nerezidente (t.j. ukinitve poslovanja z osebnimi, varčevalnimi, študentskimi računi, ukinitve kartičnega poslovanja, kartičnega depozita in elektronskega bančništva; 28. 2. 2014);
- dejavnosti v zvezi s storitvami plačilnega prometa, vključno z ukinitvijo transakcijskih računov pravnih oseb, podjetnikov, zasebnikov in civilnopravnih oseb (30. 6. 2014).

Probanka pa je zaključila naslednje aktivnosti za prenehanje dejavnosti banke v skladu s Načrtom finančnega prestrukturiranja Probanke, d. d. z dne 21. 10. 2013:

- vse dejavnosti v zvezi z investicijskim bančništvom (30. 6. 2014, 7. 12. 2015);
- dejavnosti upravljanja pokojninskega sklada (31. 3. 2015);
- dejavnosti v povezavi s storitvami osebnega bančništva, vključno z ukinitvijo osebnih, varčevalnih, hranilnih in transakcijskih računov ter kartičnega poslovanja (med 30. 10. 2014 in 31. 3. 2015);
- dejavnosti v zvezi s storitvami plačilnega prometa vključno z ukinitvijo transakcijskih računov pravnih oseb (31. 3. 2015) ter
- zaprtje 5 poslovnih enot in vseh 13 likvidatur in agencij.

Izredni upravi sta tako obe banki, vsaka v svojem mandatu, pripeljali do točke, ko je bilo njuno premoženje pretežno sestavljeno le še iz kreditov neplačnikov, netržnih (slabo likvidnih) delnic ter nepremičninskega portfelja, katerega unovčevanje je vezano na dolgotrajne izvršilne postopke. Med obveznostmi do virov sredstev bank pa so bile v času izdaje Odločbe o prenehanju izredne uprave praktično izkazane le še obveznosti do MF (lastnika), obveznost do SID (Probanka – 4 mio EUR), obveznosti tekočega poslovanja ter vloge, ki so zastavljene za garancije, kar pa, glede na že pojasnjeno, ni mogel biti razlog za nadaljevanje izrednega ukrepa in ohranjanje dovoljenja za opravljanje bančnih storitev.

Nadaljevanje poslovanja banke pod izredno upravo tako niti ni bilo več smotrno niti v skladu z izpolnjevanjem ciljev izrečenih izrednih ukrepov Banke Slovenije. Poleg tega je bila v skladu s sklepom Vlade RS po prenehanju dovoljenja za opravljanje bančnih storitev načrtovana pripojitev banke k DUTB. S tem je bilo predvideno, da se bodo v okviru univerzalnega pravnega nasledstva tudi neplačane obveznosti (predvsem do MF) ob pripojitvi prenesle na DUTB.

Banki sta sledili Načrtoma ter zaključili vse naloge in aktivnosti, ki so jima bile naložene z odločbama o izredni upravi, navodili Banke Slovenije ter odločbama EK in danimi zavezami RS. Banki sta v okviru možnega poplačali depozite, s čimer sta zaključili dejavnosti vodenja depozitov in posledično nista opravljali več dejavnosti banke.

Če Banka Slovenije v skladu z 255.b členom ZBan-1 ugotovi, da so pri banki po izrečenem ukrepu odpravljeni razlogi za izredni ukrep (iz 253.a člena ZBan-1), izda odločbo o prenehanju izrednega ukrepa. Glede na to, da je bil izredni ukrep Factor in Probanka izrečen z namenom, da izredna uprava izvede vse potrebne postopke za postopno prenehanje banke, so strokovne službe Banke Slovenije ugotovile, da je bil izpolnjen primarni cilj izrednih ukrepov po 2. točki prvega odstavka 253.b člena ZBan-1 ("... izvedejo postopki za postopno prenehanje banke, ki vključuje delno ali popolno prenehanje poslovanja").

Ob smiselni uporabi 3. točke prvega odstavka 106. člena ZBan-2 in upoštevanje do zdaj navedeno, so se **na podlagi Izjave, ob prenehanju izrednih ukrepov Banke Slovenije stekli tudi pogoji za prenehanje dovoljenja** za opravljanje bančnih storitev po zakonu²¹. Zato je **Svet Banke Slovenije na seji 9. 2. 2016 sprejel sklep**, da se obema bankama izda **Odločbi o prenehanju izredne uprave**. Za potrebe pravnih postopkov, ki so bili v tem primeru vezani na trenutek prenehanja dovoljenja za opravljanje bančnih storitev, je bilo **prenehanje dovoljenja za opravljanje bančnih storitev vezano na vročitev odločb bankama, kar je bilo izvedeno 10. 2. 2015**²².

²¹ Poleg dovoljenja za opravljanje bančnih storitev, ki vključuje sprejemanje depozitov in drugih vračljivih sredstev od javnosti ter dajanje kreditov za svoj račun, je prenehalo tudi dovoljenje za opravljanje drugih vzajemno priznanih storitev.

²² Banka Slovenije je po vročitvi odločb bankama o postopkih in stanju bank 11. 2. 2016 obvestila tudi javnost. V sporočilu je med drugim razkrila: »Po revidiranem letnem poročilu za leto 2015 ima Factor banka na dan 31. 12. 2015 1,3 mio EUR kapitala in 16 mio EUR neizkoriščene možnosti dokapitalizacije v skladu z odločbo Evropske Komisije o državni pomoči (State aid n° SA.37642 (2013/N) – Slovenia, z dne 18. 12. 2013, Probanka pa 9,9 mio EUR negativnega kapitala in 60 mio EUR neizkoriščene možnosti dokapitalizacije v skladu z odločbo Evropske komisije o državni pomoči (State aid n° SA.37642 (2013/N) – Slovenia, z dne 18. 12. 2013. Vsi nadaljnji postopki v zvezi z upravljanjem obeh družb, vključno z odločanjem o načrtovani pripojitvi k DUTB, so v pristojnosti lastnika, to je Republike Slovenije. Svet Banke Slovenije meni, da se s pripojitvijo obeh družb k DUTB zagotavlja racionalizacija poslovanja, predvsem pa pripojitev pomeni daljši čas unovčevanja premoženja prevzetih družb ter s tem večji iztržek in manjšo verjetnost za dodatno kapitalsko breme za lastnika oziroma za davkoplačevalce.«

S tem so prenehala dovoljenja za opravljanje vseh vzajemno priznanih storitev, ki jih je opravljala:

a.) Factor banka:

- Storitve, za katere je imela banka dovoljenje po 5. členu ZBan-2:
 - sprejemanje depozitov in drugih vračljivih sredstev;
 - dajanje kreditov, ki vključuje tudi:
 - potrošniške kredite,
 - hipotekarne kredite,
 - odkup terjatev z regresom ali brez njega (factoring),
 - financiranje komercialnih poslov, vključno z izvoznim financiranjem na podlagi odkupa z diskontom in brez regresa dolgoročnih nezapadlih terjatev, zavarovanih s finančnim instrumentom (forfeiting);
 - plačilne storitve;
 - izdajanje in upravljanje drugih plačilnih instrumentov (na primer potovalnih čekov in bančnih menic), v delu, v katerem ta storitev ni vključena v storitev iz prejšnje točke;
 - izdajanje garancij in drugih jamstev;
 - trgovanje za svoj račun ali za račun strank;
 - sodelovanje pri izdaji vrednostnih papirjev in storitve, povezane s tem;
 - svetovanje in storitve v zvezi z združitvami in nakupom podjetij;
 - upravljanje naložb in svetovanje v zvezi s tem;
 - kreditne bonitetne storitve: zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti;
 - investicijske storitve in posli ter pomožne investicijske storitve po ZTFI;
- dodatne finančne storitve po 6. členu ZBan-2:
 - kreditno posredništvo pri potrošniških in drugih kreditih.

b.) Probanka:

- Storitve, za katere je imela banka dovoljenje po 5. členu ZBan-2:
 - sprejemanje depozitov in drugih vračljivih sredstev;
 - dajanje kreditov, ki vključuje tudi:
 - potrošniške kredite,
 - hipotekarne kredite,
 - odkup terjatev z regresom ali brez njega (factoring),
 - financiranje komercialnih poslov, vključno z izvoznim financiranjem na podlagi odkupa z diskontom in brez regresa dolgoročnih nezapadlih terjatev, zavarovanih s finančnim instrumentom (forfeiting);
 - finančni zakup (lizing, najem) dajanje sredstev v zakup, pri katerem se na zakupnika prenesejo vsa bistvena tveganja in koristi, ki izhajajo iz lastninske pravice nad sredstvom zakupa, pri čemer je prenos lastninske pravice na zakupnika mogoč, ne pa nujen;
 - plačilne storitve;
 - izdajanje in upravljanje drugih plačilnih instrumentov (na primer potovalnih čekov in bančnih menic), v delu, v katerem ta storitev ni vključena v storitev iz prejšnje točke);
 - izdajanje garancij in drugih jamstev;
 - trgovanje za svoj račun ali za račun strank;
 - sodelovanje pri izdaji vrednostnih papirjev in storitve, povezane s tem;
 - svetovanje in storitve v zvezi z združitvami in nakupom podjetij;
 - upravljanje naložb in svetovanje v zvezi s tem;
 - hramba vrednostnih papirjev in druge storitve, povezane s hrambo;
 - oddajanje sefov;
 - investicijske storitve in posli ter pomožne investicijske storitve po ZTFI;
- dodatne finančne storitve po 6. členu ZBan-2:
 - posredovanje pri prodaji zavarovalnih polic po zakonu, ki ureja zavarovalništvo.

11.1 Obveščanje ECB in EBA

Uradno obvestilo o prenehanju dovoljenja za opravljanje bančnih storitev banki (oziroma njenemu pravnemu nasledniku - DUTB) pošlje ECB, ki je v skladu Uredbo Sveta EU št. 1024/2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na ECB, izključno pristojna za izdajanje in odvzemanje dovoljenj za opravljanje bančnih storitev oziroma za obvestila, da je dovoljenje prenehalo, kadar nacionalna zakonodaja ne predvideva posebnega ukrepanja nadzornika. Nacionalna centralna banka (NCA) mora ECB obvestiti o steku pogojev za prenehanje dovoljenja za opravljanje bančnih storitev po zakonu, kar je bila ECB (Authorisation) obveščena dne 15. 2. 2016 (Factor banka) oziroma 16. 2. 2016 (Probanka). Obvestilo ECB o prenehanju dovoljenja nima konstitutivnega učinka, gre zgolj za ugotovitev prenehanja dovoljenja.

ECB je potrebno obveščati tudi za namene zagotavljanja stalnega posodabljanja seznama manj pomembnih institucij (LSI, iz angl. Less significant institutions), kamor sta spadali tudi Probanka in Factor banka. To obveščanje poteka v skladu z navodili glede notificiranja za LSI²³, ki določa, da je potrebno poročati ECB o kakršnih koli ad-hoc spremembi glede LSI, med katere sodi tudi prenehanje dovoljenja za opravljanje bančnih storitev. Obvestilo je bilo poslano dne 16. 2. 2016.

Banka Slovenije je iz registra kreditnih institucij (CIR) pri EBA dne 11. 2. 2016 iz navedenega seznama izbrisala Factor banko in Probanko.

12 Pripojitev k DUTB

Pripojitev obeh bank k DUTB je pomenila, kot že pojasnjeno, ekonomsko smotrnost za RS kot edinega lastnika vseh treh družb, saj se s pripojitvijo zagotavlja racionalizacija poslovanja (namesto treh slabih bank samo ena), predvsem pa pripojitev zagotavlja daljši čas unovčevanja premoženja obeh bank in s tem višji iztržek in manjšo verjetnost za dodatno kapitalsko breme za državo kot edinega lastnika vseh treh družb.

Načrtovane aktivnosti pripojitve bank k DUTB so se pospešile jeseni 2015, ko je DUTB začel sodelovati tudi na rednih sestankih delovne skupine v Banki Slovenije, za reševanje operativnih vprašanj pa je bila oblikovana še posebna skupina predstavnikov bank in DUTB.

Kot že navedeno, je Vlada RS dne 13. 11. 2015 sprejela sklep, da podpira aktivnosti v smeri poenostavljene pripojitve Probanke in Factor banke k DUTB, na način, da bo s tem dokončanje postopka nadzorovanega prenehanja obeh bank najugodnejše z vidika celotnega kapitalskega bremena države, da se kot obračunski datum pripojitve upošteva 1. 1. 2016 ali kasnejši datum in da se pripojitev zaključi do konca februarja 2016. Šteje se, da so od obračunskega datuma pripojitve dalje dejanja prevzete družbe (obeh bank) opravljena za račun prevzemne družbe (DUTB). Sprejetje novele ZUKSB-A v decembru 2015, ki je začela veljati 28. 1. 2016, je vplivalo na samo izvedbo pripojitve le z vidika organa, ki je v imenu lastnika obeh bank, ki jima je prenehalo dovoljenje, odločal na skupščini, torej Vlada RS in ne več SDH.

Pogodbi o pripojitvi, ki sta jo izredni upravi bank in DUTB sklenili 3. 2. 2016 pred notarjem, določa, da banki v skladu s pogodbo o pripojitvi prenašata na DUTB svoje celotno premoženje s pravicami in obveznostmi po stanju na obračunski datum pripojitve 1. 1. 2016 (Tabela 10), kakor tudi tisto premoženje s pravicami in obveznostmi, ki ga bosta banki pridobili po dnevu obračuna pripojitve pa vse do vpisa pripojitve v sodni register. Prevzemna družba (DUTB) kot univerzalni pravni naslednik prevzetih družb z dnem vpisa pripojitve v sodni register vstopi v vsa pravna razmerja, katerih subjekt

²³ Notification requirements regarding LSIs – Guidance for NCAs

sta bili prevzeti družbi. Banki oziroma družbi (brez bančne licence) s pripojitvijo prenehata, ne da bi bila prej opravljena njuna likvidacija.

V skladu z 68. členom ZGD-1 sta izredni upravi obeh bank izdelali zaključni poročili na dan obračuna pripojitve (1. 1. 2016), ki sta bili, skupaj s pozitivnim mnenjem neodvisnega revizorja, predloženi nadzornemu svetu bank (Svetu Banke Slovenije) v potrditev dne 9. 2. 2016.

Tabela 10: Izkaz finančnega premoženja na obračunski datum pripojitve 1. 1. 2016 (v 000 EUR)

	Factor banka	Probanka	Skupaj
Sredstva	195.785	221.068	416.853
Denar v blagajni, stanje pri CB in vpogledne vloge pri bankah	3.772	24.243	28.015
Finančna sredstva, namenjena trgovanju	358	263	621
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	2.820	17.004	19.824
Kredit:	166.322	150.436	316.758
- krediti strankam, ki niso banke	163.017	144.579	307.596
- druga finančna sredstva	3.305	5.857	9.162
Opredmetena in neopredmetena sredstva, naložbene nepremičnine	2.070	11.707	13.777
Dolgoročne naložbe v kapital odvisnih družb	6.782	1.103	7.885
Druga sredstva	13.661	15.286	28.947
Nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno posl.	0	1.026	1.026
Obveznosti	194.474	230.991	425.465
Finančne obveznosti, merjene po odplačni vrednosti:	188.534	227.009	415.543
- obveznost do MF	175.942	193.464	369.406
- vloge strank, ki niso banke	3.673	1.312	4.985
- obveznost do SID banke	7.173	31.410	38.583
- druge finančne obveznosti	1.746	823	2.569
Rezervacije	5.774	3.222	8.996
Druge obveznosti	166	760	926
Kapital	1.311	-9.923	-8.612
Skupaj obveznosti in kapital	195.785	221.068	416.853
Zunajbilančne obveznosti - garancije	14.305	18.018	32.323

Tabela 11: Pregled razvrščenih finančnih sredstev in prevzetih zunajbilančnih obveznosti po bonitetnih skupinah (v 000 EUR)

Boniteta dolžnika	Factor banka		Probanka	
	Razvrščene terjatve	struktura	Razvrščene terjatve	struktura
A	24.134	5,8%	63.309	18,8%
B	14.541	3,5%	9.244	2,7%
C	4.097	1,0%	26.448	7,8%
D	52.976	12,7%	186.890	55,4%
E	319.756	77,0%	51.619	15,3%
Skupaj	415.504	100,0%	337.510	100,0%

Ker je bila edina delničarka oziroma imetnica 100% delnic v prevzetih (obe banki) in prevzemni družbi (DUTB) RS, je bil izpolnjen eden od pogojev za izvedbo nameravane pripojitve po postopku poenostavljene pripojitve, kot ga določa 599. člen ZGD-1. Pri poenostavljeni pripojitvi ni potrebno opraviti določenih procesnih dejanj, če se temu odpovedo vsi delničarji vsake družbe, udeležene v pripojitvi, z izjavami v obliki notarskega zapisa. Postopek poenostavljene pripojitve je bil v konkretnem primeru edina logična in smotrna izbira. Namreč, vse določbe ZGD-1, ki se nanašajo na "redno" pripojitev, so namenjene predvsem seznanitvi delničarjev s premoženjskim stanjem prevzete in prevzemne družbe ter preverjanju menjalnih razmerij in morebitnih denarnih doplačil ali ponujenih odpravnin delničarjem, kar v tem primeru, ko je bila edini delničar Republika Slovenija, in ni bilo nikakršne menjave delnic, ni bilo potrebno. RS, oziroma MF, je bilo ves čas natančno seznanjeno s poslovanjem obeh bank in DUTB, preko rednih poročil, sestankov, kot tudi revidiranih letnih poročil.

Dodatna opravila, ki jih ZGD-1 predvideva za redni postopek, bi v konkretnem primeru pomenila najmanj dvomesečni zamik pripojitve, z nepotrebnimi dodatnimi stroški rednega poslovanja in samih dodatnih aktivnosti, vendar brez vsakega vsebinskega učinka, pri čemer je bila revizija tako letnih, kot tudi zaključnega poročila pred pripojitvijo seveda opravljena.

Glede na navedeno je Republika Slovenija kot edina lastnica obeh bank in DUTB, sprejela ustrezne izjave v skladu z ZGD-1, ki so bile podlaga za izvedbo poenostavljene pripojitve po 599. členu ZGD-1.

Svet Banke Slovenije je pri izvajanju pristojnosti nadzornega sveta obeh bank moral v skladu z ZGD-1 izdelati Poročilo nadzornega sveta o pregledu nameravane pripojitve, ki ga je potrdil dne 9. 2. 2016. V času obravnave in sprejema omenjenih poročil sta imeli družbi, ki naj bi bili prevzeti, še status banke. Eden izmed pogojev, da pogodba o pripojitvi stopi v veljavo, je bil tudi ta, da bankama preneha dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, o čemer je bilo odločeno na seji Sveta BS dne 9. 2. 2016 (ki je sledila odločanju Sveta BS pri izvajanju pristojnosti nadzornega sveta obeh bank) (o prenehanju izredne uprave in ugotovitvi prenehanja bančne licence glej točko 11).

S tem, ko je bankama prenehalo dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, je bil tako izpolnjen pogoj za pripojitev k DUTB²⁴. **Vlada RS je v vlogi skupščine obeh bank (brez licence) in DUTB dne 17. 2. 2016 s sklepom podala soglasje k obema pogodbama o pripojitvi.**

Pripojitev obeh bank je bila vpisana v sodni register dne 19. 2. 2016, s čemer sta obe banki prenehali in bili izbrisani iz poslovnega registra.

12.1 Prenos premoženja in obveznosti

Banki sta v skladu s pogodbo o pripojitvi **prenesle na DUTB svoje celotno premoženje ter pravice in obveznosti** po stanju na obračunski datum pripojitve 1. 1. 2016 (Tabela 10), kakor tudi tisto premoženje ter pravice in obveznosti, ki sta ga banki pridobili po dnevu obračuna pripojitve pa vse do vpisa pripojitve v sodni register. Tabela 12 prikazuje ocenjeno stanje premoženja in obveznosti na dan

²⁴ 8. odstavek 10.a. člena ZUKSB: " DUTB lahko sodeluje pri pripojitvi kot prevzemna družba, če je družbi, ki bo prevzeta, prenehalo dovoljenje za opravljanje bančnih storitev ali če ji je bilo to odvzeto. Če je imetnik delnic družbe, ki bo prevzeta, Republika Slovenija, izvršuje pravice, ki gredo družbeniku v tej družbi v povezavi z izvedbo pripojitve k DUTB, ne glede na zakon, ki ureja Slovenski državni holding, vlada. Če je Republika Slovenija edini družbenik družbe iz prvega stavka tega odstavka, izvaja vlada naloge in pristojnosti skupščine v skladu z zakonom, ki ureja delovanje vlade, pri čemer se za izvajanje nalog in pristojnosti skupščine ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja gospodarske družbe, glede sklica skupščine, zapisnika, pravice do obveščenosti ter priprave in izvedbe skupščine, ki bo odločala o soglasju za pripojitev."

9. 2. 2016, torej na dan, ko je Svet Banke Slovenije odločal o prenehanju dovoljenja za opravljanje bančnih storitev in o zaključku izrednega ukrepa oziroma o izdaji Odločbe o prenehanju izredne uprave²⁵. Kot je razvidno iz primerjave s stanjem na obračunski datum pripojitve 1. 1. 2016, sta se bilančni vsoti od 1. 1. 2016 do 9. 2. 2016 znižali za skupno 41 mio EUR, kar je v glavnem posledica težnje obeh bank po unovčitvi premoženja za namene predčasnega poplačila obveznosti do SID banke, v povezavi z vprašanjem tveganja nove dovoljene državne pomoči, ki se je pojavila v postopku pripojitve in komunikacije z DG-COMP (glej točko 9).

Kot je razvidno iz Tabele 12, sta banki na dan odločanja Sveta Banke Slovenije o izdaji Odločbe o prenehanju izredne uprave izkazovali skupno 383,4 mio EUR obveznosti, v tem pa je večino predstavljala obveznost do MF (365,4 mio EUR) in še 4 mio EUR obveznost do SID banke (to je izkazovala Probanka; postavka »kredit bank«), preostalo pa so bile obveznosti iz tekočega poslovanja ter iz naslova vlog, ki so zastavljene za garancije oziroma tiste, kjer Probanka ni razpolagala z vsemi potrebnimi podatki za izplačilo²⁶.

Tabela 12: Ocena izkaza finančnega premoženja obeh bank na dan 9. 2. 2016 (v 000 EUR)

	Factor banka	Probanka	Skupaj
Sredstva	185.770	189.548	375.318
Denar v blagajni in vpogledne vloge pri bankah	389	5.563	5.952
Finančna sredstva, namenjena trgovanju	144	227	371
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	2.538	13.376	15.914
Kredit:	161.607	141.663	303.270
- krediti strankam, ki niso banke	158.345	136.422	294.767
- druga finančna sredstva	3.262	5.241	8.503
Osnovna in neopredmetena sredstva, naložbene nepremičnine	2.063	11.653	13.716
Dolgoročne naložbe v kapital odvisnih družb	6.782	1.103	7.885
Druge sredstva	12.247	14.937	27.184
Nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje	0	1.026	1.026
Obveznosti	184.057	199.308	383.365
Finančne obveznosti, merjene po odplačni vrednosti:	178.312	195.800	374.112
- obveznost do MF	175.159	190.280	365.439
- vloge strank, ki niso banke	2.880	1.212	4.092
- krediti bank	0	3.968	3.968
- druge finančne obveznosti	273	340	613
Rezervacije	5.650	2.954	8.604
Druge obveznosti	95	554	649
Kapital	1.713	-9.760	-8.047
Skupaj obveznosti in kapital	185.770	189.548	375.318
Zunajbilančne obveznosti – garancije	11.122	16.598	27.720

²⁵ Čeprav je bil datum vpisa pripojitve v sodni register 19. 2. 2016 so vsi podatki v tem poročilu predstavljeni na dan 9. 2. 2016 in ne na 19. 2. 2016, ker je 9. 2. 2016 namreč zadnji datum, na katerega je Banka Slovenije razpolagala s finančnimi podatki obeh bank, saj je na ta dan odločila o prenehanju dovoljenja za opravljanje bančnih storitev in o zaključku izrednega ukrepa. S tem je Banki Slovenije tudi prenehalo pooblastilo ter pristojnost skupščine in nadzornega sveta obeh bank.

²⁶ Glej opombo 17

12.2 Prenos zaposlenih

Probanka

Septembra 2013 je bilo v banki zaposlenih 227 oseb, s pripojitvijo pa se je na DUTB preneslo 86 zaposlenih, od katerih je bilo 12 zaposlenih v odpovednem roku, 26 zaposlenih je bila varovana kategorija (10 starejših zaposlenih, 11 zaposlenih delavk na porodniškem dopustu, mater z otroki, mlajšimi od 3 let, 2 invalida ter 3 sindikalni zaupniki), 9 pa je bilo zaposlenih za določen čas.

Factor banka

Septembra 2013 je bilo v banki zaposlenih 86 oseb, s pripojitvijo pa se je na DUTB preneslo 26 zaposlenih, od katerih je bilo 7 zaposlenih v odpovednem roku. Pri tem je potrebno upoštevati dejstvo, da je bilo od preostalih 19 zaposlenih 5 že zaposlenih tudi na DUTB za polovični delovni čas. Pogodbe o zaposlitvi teh delavcev na DUTB in Factor banki so določale, da z dnem pripojitve v celoti stopi v veljavo "stara" pogodba o zaposlitvi na Factor banki z namenom, da bodo ti delavci enako obravnavani kot vsi ostali prevzeti delavci.

13 Analiza uspešnosti poslovanja oziroma uspešnost realizacije plana

V skladu z dokončno odločbo EK o dovoljeni državni pomoči in zavezami RS sta banki izvajali prestrukturiranje in postopno prenehanje poslovanja ter pri tem zasledovali Načrta v skladu z načrtanimi cilji. Banki sta spoštovali veljavne zaveze in načela ter od začetka nadzorovanega prenehanja poslovanja nista pridobivali novih strank ali odobraval novih kreditov²⁷, nista izplačevali dividend ali kuponov in nista uporabljali oglaševalskih ali drugih strategij, ki bi povzročile izkrivljanje konkurence kot posledice državne pomoči.

Banki sta v obdobju od imenovanja izredne uprave v septembru 2013 do 9. 2. 2016 pomembno zmanjšali bilančno vsoto, zmanjšali kredite nebančnemu sektorju, izplačali vloge nebančnemu sektorju, izplačali vloge bank ter izplačali obveznosti iz naslova izdanih obveznic (glej Tabelo 13). Zmanjšali sta obseg in kompleksnost poslovanja ter zaradi tega tudi zmanjšali število zaposlenih in poslovnih enot, kar je v skladu z Načrtoma.

Kot je bilo že navedeno v točki 11, je Factor banka zaključila tudi dejavnosti v zvezi z investicijskim bančništvom, dejavnosti v povezavi s produkti oz. storitvami s področja poslovanja s prebivalstvom za rezidente in nerezidente (t.j. ukinitve poslovanja z osebnimi, varčevalnimi, študentskimi računi, ukinitve kartičnega poslovanja, kartičnega depozita in elektronskega bančništva), dejavnosti v zvezi s storitvami plačilnega prometa - vključno z ukinitvijo transakcijskih računov pravnih oseb, podjetnikov, zasebnikov in civilnopravnih oseb. Probanka pa je zaključila vse dejavnosti v zvezi z investicijskim bančništvom, dejavnosti upravljanja pokojninskega sklada, dejavnosti v povezavi s storitvami osebnega bančništva, vključno z ukinitvijo osebnih, varčevalnih, hranilnih in transakcijskih računov ter kartičnega poslovanja, dejavnosti v zvezi s storitvami plačilnega prometa - vključno z ukinitvijo transakcijskih računov pravnih oseb ter zaprtje 5 poslovnih enot in vseh 13 likvidatur in agencij.

²⁷ razen v primeru restrukturiranja obstoječih poslov z namenom izboljšave likvidnosti in/ali kapitalske ustreznosti banke, nove depozite pa sta banki v času trajanja izredne uprave sprejemali le za dodatno zavarovanje za obstoječe kredite oz. druge posle.

Tabela 13: Gibanje posameznih bilančnih postavk Factor banke in Probanke (v 000 EUR)

Factor banka:	9.2.2016	31.12.2014	sept/2013	Sprememba feb-2016 / sept- 2013	Sprememba feb-2016 / sept- 2013 v %
Skupaj sredstva	185.770	329.715	571.232	-385.462	-67,48%
Kreditni strankam, ki niso banke	158.345	257.341	437.875	-279.530	-63,84%
Vrednostni papirji	2.682	16.376	105.737	-103.055	-97,46%
Kreditni centralne banke / MF	175.159	185.855	169.145	6.014	3,56%
Kreditni bank	0	59.275	156.957	-156.957	-100,00%
Vloge strank, ki niso banke	2.880	17.619	353.382	-350.502	-99,19%
Dolžniški vrednostni papirji	0	47.117	103.712	-103.712	-100,00%
Izdane garancije in druge potencialne obveznosti	11.122	49.480	182.878	-171.756	-93,92%
Število zaposlenih	26	40	86	-60	-69,77%

Probanka:	9.2.2016	31.12.2014	sept/2013	Sprememba feb-2016 / sept- 2013	Sprememba feb-2016 / sept- 2013 v %
Skupaj sredstva	189.548	367.164	691.129	-501.581	-72,57%
Kreditni strankam, ki niso banke	136.422	217.680	452.464	-316.042	-69,85%
Vrednostni papirji	13.603	45.769	166.106	-152.503	-91,81%
Kreditni pri centralni banki / MF	190.280	220.532	291.741	-101.461	-34,78%
Kreditni bank	3.968	56.631	120.882	-116.914	-96,72%
Vloge strank, ki niso banke	1.212	74.507	421.154	-419.942	-99,71%
Dolžniški vrednostni papirji	0	8.390	9.621	-9.621	-100,00%
Izdane garancije in druge potencialne obveznosti	16.598	46.041	178.576	-161.978	-90,71%
Število zaposlenih	86	149	227	-141	-62,11%

Tabela 14 prikazuje primerjavo med realizirano in planirano vrednostjo posameznih bilančnih postavk po stanju na dan 31. 12. 2015, kot izhaja iz obeh Načrtov. Pri kapitalu sta obe banki zaostali za načrtoma, kar je posledica neizvedenih dokapitalizacij (pri Factor banki 16 mio EUR in pri Probanki 60 mio EUR), ki sta bili odobreni z odločitvijo EK glede državne pomoči v decembru 2013. **V primeru izvedenih predvidenih dokapitalizacij v polni višini (namesto 445 mio EUR v višini 521 mio EUR), bi obe banki bistveno presegle načrtovano vrednost kapitala.**

Tabela 14: Primerjava med realiziranim in načrtovanim stanjem na dan 31. 12. 2015 (v 000 EUR)

	Factor banka			Probanka		
	realizirano	načrtovano	razlika	realizirano	načrtovano	razlika
Skupaj sredstva	195.782	341.654	-145.872	221.055	130.294	90.761
Likvidna sredstva	3.772	7.100	-3.328	24.243	5.500	18.743
Kreditni strankam, ki niso banke	163.014	203.700	-40.686	144.566	112.857	31.709
Vrednostni papirji	3.178	125.293	-122.115	17.267	3.657	13.610
Kreditni centralne banke / MF	175.942	240.436	-64.494	193.464	100.711	92.753
Kreditni bank	7.173	33.550	-26.377	31.409	0	31.409
Vloge strank, ki niso banke	3.649	9.581	-5.932	1.303	24.873	-23.570
Dolžniški vrednostni papirji	0	12.600	-12.600	0	0	0
Kapital	1.325	8.590	-7.265	-8.286	2.971	-11.257
Izdane garancije in druge potencialne obveznosti ²⁸	14.305	20.042	-5.737	21.123	-	-

²⁸ V okviru priprave načrta prestrukturiranja Probanka ni posebej planirala postavk zunajbilančnega poslovanja.

Gibanje knjigovodske vrednosti 1 EUR kreditnega portfelja v Tabeli 15 kaže, da se je ta v obdobju od septembra 2013 do decembra 2015 pri obeh bankah znižal. Ali drugače, odstotek slabitev kreditnega portfelja obeh bank se je v predmetnem obdobju povečal, in sicer pri Factor banki iz 41,6% na 58,08%, pri Probanki pa iz 34,37% na 45,18%. Navedeno tudi pomeni, da sta banki - kljub slabšanju kreditnega portfelja in neizvedenim odobrenim dokapitalizacijam - uspeli absorbirati to slabšanje kvalitete kreditnega portfelja.

Tabela 15: Razvoj knjigovodske vrednosti 1 EUR kreditiranja in zunajbilančnega portfelja (v centih)

	Sept/2013	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015
Probanka	65,63	65,95	63,79	54,82
Factor banka	58,40	55,84	47,96	41,92

14 Upravičenost izrečenih ukrepov

Cilj izrednih ukrepov je bilo poplačilo vseh navadnih upnikov in minimiziranje stroška prenehanja poslovanja obeh bank za proračun RS.

Poplačilo navadnih upnikov

Poplačilo navadnih upnikov je izrednima upravama uspelo uresničiti v največji možni meri, celo v krajšem času, kot pa je bilo predvideno z Načrtoma. Dejansko so na koncu ostali odprti le nepomembni zneski obveznosti do navadnih upnikov²⁹ iz naslova tekočega poslovanja (skupaj 1,6 mio EUR) ter iz naslova vlog, ki pa jih banki nista mogli poplačati v celoti, ker so zastavljene za garancije oziroma tiste, kjer banka ne razpolaga z vsemi potrebnimi podatki za izplačilo obveznosti³⁰ (skupaj 4,092 mio EUR – glej točko 8.2). Te obveznosti so se s pripojitvijo prenesle na DUTB.

Poplačilo navadnih upnikov – imetnikov vlog, ki je bilo izvedeno predčasno na podlagi dveh navodil Banke Slovenije, je na eni strani pomenilo nižje stroške obresti obeh bank (do same pripojitve k DUTB), po drugi strani pa to pomembno vpliva tudi na nižje bodoče stroške obresti DUTB, ker DUTB nima mehanizma za prekinitev teka obresti, kar je bilo bankama omogočeno po ZBan-2.

Minimiziranje stroškov za proračun RS

Izredni upravi od septembra 2013 do pripojitve k DUTB v februarju 2016 nista potrebovali dodatnih dokapitalizacij s strani države, čeprav sta imeli v Načrtih predvidenih še nekorisčenih 76 mio EUR (Tabela 7). To kaže, da sta banki v tem obdobju unovčevali premoženje po vrednostih, ki so bile zelo blizu tistim, po katerih so bila ta sredstva ocenjena in izkazana v septembru 2013 oziroma, da so se te (ocenjene) vrednosti iz septembra 2013 izkazale kot dober približek dejanskim tržnim vrednostim.

Posledično se ocenjuje, da bi bil lahko iztržek pri prodaji še preostalih sredstev bank, ki so se s pripojitvijo prenesla na DUTB, na nivoju knjigovodskih vrednosti teh sredstev. Pozitivno bo na sam iztržek vplivala pripojitev bank k DUTB, ki je ustrezno opremljena za upravljanje z nedonosnimi terjatvami, prav tako pa je s prenosom podaljšan rok unovčevanja tega premoženja.

Hkrati je predvideno, da bo dolg do MF, ki sta ga banki od unovčitve poročstva RS za ELA s strani Banke Slovenije dalje, redno odplačevali in se je s pripojitvijo prenesel na DUTB, v celoti odplačan s strani DUTB. To pomeni, da bo celotni strošek za davkoplačevalce na koncu za obe banki skupaj

²⁹ Obveznosti do MF in SID banke ne obravnavamo kot obveznosti do navadnih upnikov.

³⁰ Glej opombo 17

predvidoma znašal 445 mio EUR, kar predstavlja višino izvedene dokapitalizacije s strani države v letu 2013 oz. kar je na spodnji meji takrat predvidenega scenarija in bistveno nižje od ocenjenega stroška, če bi bil nad bankama uveden stečajni postopek (glej opombo 10).